

Europeiska unionens officiella tidning

ISSN 1725-2504

C 50 E

fyrtyiosjätte årgången

4 mars 2003

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

Informationsnummer

Innehållsförteckning

Sida

I Meddelanden

Rådet

2003/C 50 E/01	Gemensam ståndpunkt (EG) nr 4/2003 av den 3 februari 2003, antagen av rådet i enlighet med det i artikel 251 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen angivna förfarandet, inför antagandet av Europaparlamentets och rådets förordning om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel ⁽¹⁾	1
2003/C 50 E/02	Gemensam ståndpunkt (EG) nr 5/2003 av den 3 februari 2003, antagen av rådet i enlighet med det i artikel 251 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen angivna förfarandet, inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG	15
2003/C 50 E/03	Gemensam ståndpunkt (EG) nr 6/2003 av den 3 februari 2003, antagen av rådet i enlighet med det i artikel 251 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen angivna förfarandet, inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphörande av direktiv 98/30/EG	36

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES

I

(Meddelanden)

RÅDET

GEMENSAM STÅNDPUNKT (EG) nr 4/2003

antagen av rådet den 3 februari 2003

inför antagandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr .../2003 av den ... om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel

(2003/C 50 E/01)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el ⁽⁴⁾ utgör ett viktigt steg på vägen mot fullbordandet av den inre elmarknaden.
- (2) Vid sitt möte i Lissabon den 23–24 mars 2000 efterlyste Europeiska rådet snabba åtgärder för att fullborda den inre marknaden för såväl el- som gassektorn och för att påskynda liberaliseringen inom dessa sektorer i syfte att uppnå en fullt fungerande inre marknad på dessa områden.
- (3) Skapandet av en verklig inre elmarknad bör främjas genom intensivare handel inom elsektorn, där handeln i dag är underutvecklad jämfört med andra sektorer av näringslivet.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 72 och EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 440.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 (EGT C 47 E, 27.2.2003, s. 380), rådets gemensamma ståndpunkt av den 3 februari 2003 och Europaparlamentets beslut av den ... (ännu ej offentliggjort i EGT).

⁽⁴⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

- (4) Rättvisa, kostnadsreflekterande, öppna och direkt tillämpliga regler som beaktar en jämförelse mellan effektiva nätoperatörer från strukturellt jämförbara områden och som kompletterar bestämmelserna i direktiv 96/92/EG bör införas för gränsöverskridande tariffsystem och för tilldelning av tillgänglig sammanlänkningskapacitet, i syfte att garantera effektivt tillträde till överföringssystem för gränsöverskridande handel.
- (5) Rådet (energi) uppmanade i sina slutsatser av den 30 maj 2000 kommissionen, medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna och förvaltningarna att se till att det snarast genomförs åtgärder för att hantera överbelastningar och, tillsammans med den europeiska organisationen för systemansvariga (ETSO), att det snabbt införs ett stabilt tariffsystem på längre sikt som innebär att marknadsaktörerna får lämpliga signaler när det gäller kostnadsfördelningen.
- (6) I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport avseende liberaliseringen av energimarknaderna efterlyste Europaparlamentet villkor för användning av nät i medlemsstaterna som inte hindrar gränsöverskridande elhandel, och uppmanade kommissionen att lägga fram konkreta förslag som syftar till att undanröja befintliga hinder för handeln inom gemenskapen.
- (7) Det är viktigt att tredje land som ingår i det europeiska elsystemet iakttar bestämmelserna i denna förordning och de riktlinjer som antas i enlighet med denna förordning för att den inre marknaden skall fungera effektivare.
- (8) I denna förordning bör de grundläggande principerna för tariffsystem och tilldelning av kapacitet fastställas, samtidigt som den bör möjliggöra antagande av riktlinjer för ytterligare relevanta principer och metoder för att främja en snabb anpassning till förändrade förhållanden.
- (9) På en öppen, konkurrensutsatt marknad bör systemansvariga som via sina nät överför elektricitet över gränserna kompenseras för kostnader i samband med detta av dem som är systemansvariga för de överföringssystem från vilka de gränsöverskridande flödena härstammar och för de system dessa flöden överförs till.

- (10) Betalningar och intäkter som uppstår genom kompensationsbetalningar mellan systemansvariga bör beaktas när de nationella nättarifferna fastställs.
- (11) Det faktiska belopp som betalas för gränsöverskridande tillträde till systemet kan variera avsevärt, beroende på vilka systemansvariga för överföringssystemen som berörs och till följd av strukturella skillnader i de tariffsystem som tillämpas i medlemsstaterna. En viss grad av harmonisering är därför nödvändig för att undvika snedvridning av handeln.
- (12) Ett ordentligt system med långsiktiga lokaliseringssignaler är nödvändigt och bör grundas på principen att nivån på avgifterna för nättillträde bör återspegla den balans mellan produktion och konsumtion i det berörda området som skapas på grundval av en differentiering av producenternas och/eller konsumenternas nättillträdesavgifter.
- (13) Det skulle vara olämpligt att tillämpa avståndsrelaterade tariffer eller – förutsatt att det finns lämpliga lokaliseringssignaler – särskilda tariffer som endast betalas av exportörer eller importörer utöver den allmänna avgiften för tillträde till det nationella nätet.
- (14) En fungerande konkurrens på den inre marknaden förutsätter icke-diskriminerande och tydliga avgifter för användningen av nät och de sammanlänkande ledningarna i överföringssystemet. Den tillgängliga kapaciteten för dessa förbindelser bör vara den största möjliga som är förenlig med säkerhetsstandarderna för säker nätdrift.
- (15) Det är viktigt att undvika att de olika säkerhets-, drifts- och planeringsstandarder som används av de systemansvariga i medlemsstaterna leder till snedvridning av konkurrensen. Dessutom bör marknadsaktörerna ha insyn vad gäller tillgänglig överföringskapacitet och de säkerhets-, planerings- och driftsstandarder som påverkar den tillgängliga överföringskapaciteten.
- (16) Det bör finnas regler för användningen av intäkter som härrör från hanteringen av överbelastning, såvida inte sammanlänkningens särdrag motiverar ett undantag från dessa regler.
- (17) Det bör vara möjligt att lösa problemen med överbelastning på olika sätt, förutsatt att de metoder som används ger korrekta ekonomiska signaler till de systemansvariga för överföringssystemen och till marknadsaktörerna och att de grundas på marknadsmekanismer.
- (18) För att garantera att den inre marknaden fungerar väl bör det införas förfaranden som ger kommissionen möjlighet att anta beslut och riktlinjer om bl.a. tariffsystem och kapacitetstilldelning, och som samtidigt säkerställer att medlemsstaternas tillsynsmyndigheter är delaktiga i denna process.
- (19) Medlemsstaterna och de behöriga nationella myndigheterna bör åläggas att förse kommissionen med relevant information. Kommissionen bör behandla denna information konfidentiellt. Vid behov bör kommissionen kunna begära in relevant information direkt från de berörda företagen, under förutsättning att de behöriga nationella myndigheterna underrättas.
- (20) De nationella tillsynsmyndigheterna bör se till att bestämmelserna i denna förordning och riktlinjerna som antas med stöd av denna förordning följs.
- (21) Medlemsstaterna bör fastställa regler om påföljder för överträdelser av bestämmelserna i denna förordning och se till att de tillämpas. Påföljderna måste vara effektiva, proportionella och avskräckande.
- (22) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att upprätta en harmoniserad ram för gränsöverskridande elhandel, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (23) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra denna förordning bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽¹⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

Denna förordning syftar till att fastställa rättvisa regler för gränsöverskridande elhandel, och därmed stärka konkurrensen på den inre marknaden för el, med beaktande av de nationella och regionala marknadernas särdrag. Detta kommer att omfatta upprättandet av en kompensationsmekanism för gränsöverskridande flöden av el och införandet av harmoniserade principer för avgifter för gränsöverskridande överföring och för tilldelning av tillgänglig kapacitet för sammanlänkningar mellan de nationella överföringssystemen.

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

Artikel 2

Definitioner

1. I denna förordning skall de definitioner som omfattas av artikel 2 i direktiv 2003/.../EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG⁽¹⁾ tillämpas, med undantag av definitionen av "sammanlänkning" som skall ersättas med följande definition

sammanlänkning: en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan två medlemsstater och som kopplar samman medlemsstaternas nationella överföringssystem.

2. Dessutom avses i detta direktiv med

a) *tillsynsmyndigheter*: de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23.1 i direktiv 2003/.../EG.

b) *gränsöverskridande flöde*: ett fysiskt elflöde i en medlemsstats överföringsnät som uppkommer genom påverkan av producent- och/eller konsumentverksamhet utanför medlemsstaten i fråga, på dess överföringsnät. Om två eller flera medlemsstaters överföringsnät helt eller delvis ingår i en enda kontrollenhet får tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna besluta att, dock endast beträffande de kompensationsmekanismer mellan systemansvariga för överföringsnäten som avses i artikel 3 i denna förordning, hela kontrollenheten skall anses ingå i en av de berörda medlemsstaternas överföringsnät, för att inte flöden inom kontrollenheter skall anses som gränsöverskridande flöden och ge anledning till kompensationsbetalning enligt artikel 3 i denna förordning.

c) *överbelastning*: en situation där en sammanlänkning mellan nationella nät för överföring på grund av kapacitetsbrist i berörda sammanlänkningar och/eller nationella överföringssystem inte kan ta emot alla de fysiska flöden, uppkomna genom internationell handel, som marknadsdeltagarna begär.

d) *deklarerad export*: avsändande av el från en medlemsstat på grundval av det bakomliggande kontraktsvillkoret att ett samtidigt motsvarande mottagande ("deklarerad import") kommer att ske i en annan medlemsstat eller tredje land.

e) *deklarerad transitering*: situation då "deklarerad export" av el äger rum och den utsedda transportvägen för transaktionen går genom ett land där varken avsändandet eller samtidigt motsvarande mottagande av elektriciteten kommer att ske.

f) *deklarerad import*: mottagande av el i en medlemsstat eller ett tredje land som sker samtidigt som avsändande av el ("deklarerad export") i en annan medlemsstat.

g) *ny sammanlänkning*: en sammanlänkning som inte är färdig den dag då förordning träder i kraft.

Artikel 3

Kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringsnäten

1. De systemansvariga för överföringsnäten skall få kompensation för kostnader som uppstår till följd av att de överför gränsöverskridande flöden av el via sina nät.

2. Den kompensation som avses i punkt 1 skall betalas av systemansvariga för de nationella överföringssystem från vilka det gränsöverskridande flödet härstammar och de system för vilka flödet är avsett.

3. Kompensationsbetalningar skall göras regelbundet för en viss period i förfluten tid. Vid behov skall kompensationsbetalningarna justeras i efterhand för att avspegla de kostnader som faktiskt uppkommit.

Den första tidsperiod för vilken kompensationsbetalningar skall göras skall bestämmas i de riktlinjer som avses i artikel 8.

4. Kommissionen skall i enlighet med förfarandet i artikel 13.2 fastställa de belopp som skall betalas i kompensation.

5. Omfattningen av gränsöverskridande flöden som överförs och omfattningen av gränsöverskridande flöden som enligt sin beteckning härstammar från och/eller är avsedda för nationella överföringssystem skall fastställas på grundval av det faktiskt uppmätta fysiska elflödet under en viss tidsperiod.

6. De kostnader som uppstår till följd av överföring av gränsöverskridande flöden skall fastställas på grundval av en långsiktig uppskattning av framtida genomsnittliga faktiska kostnader med beaktande av förluster, investeringar i ny infrastruktur och en lämplig andel av kostnaderna för befintlig infrastruktur, om infrastrukturen används för överföring av gränsöverskridande flöden, varvid särskild hänsyn skall tas till behovet att försörjningstryggheten garanteras. Vid beräkningen av de kostnader som uppkommit skall erkända metoder för kostnadsberäkning användas. De fördelar som uppkommer för nätet på grund av överföring av gränsöverskridande flöden skall beaktas för att minska den erhållna kompensationen.

(¹) EGT L ...

Artikel 4

Avgifter för tillträde till nät

1. De avgifter som tas ut av nätoperatörer för tillträde till nät skall medge insyn, beakta behovet av nåtsäkerhet och spegla de faktiska kostnaderna – i den utsträckning som dessa kostnader motsvaras av dem som effektiva och strukturellt jämförbara nätoperatörer har – samt tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt. Dessa avgifter får inte vara avståndsrelaterade.

2. Avgift för tillträde till nät kan tas ut av producenter och konsumenter (belastning). Den andel av de sammanlagda nätavgifterna som bärs av producenterna skall, med förbehåll för behovet att tillhandahålla lämpliga och effektiva platsindikerande signaler, vara mindre än den andel som bärs av konsumenterna. Vid behov skall den tariffnivå som tillämpas för producenter och/eller konsumenter tillhandahålla platsindikerande signaler på europeisk nivå och beakta de nätförluster och överbelastningar som orsakats, liksom investeringskostnader för infrastruktur. Detta skall inte hindra medlemsstaterna från att tillhandahålla platsindikerande signaler på sitt territorium eller från att tillämpa mekanismer för att garantera att avgifter för tillträde till nät som betalas av konsumenter (belastning) är enhetliga inom hela deras territorium.

3. När avgifterna för nättillträde fastställs, skall följande beaktas:

— Betalningar och intäkter som uppstår på grund av kompensationsmekanismen mellan de systemansvariga för överföringsnäten.

— Både faktiska betalningar som gjorts och mottagits, och betalningar som förväntas för kommande tidsperioder och som beräknas på grundval av tidigare perioder.

4. Under förutsättning att lämpliga och effektiva platsindikerande signaler är installerade, i enlighet med punkt 2, skall avgifter som tas ut av producenter och konsumenter för tillträde till nät tillämpas oberoende av elens destinations- respektive ursprungsländer på det sätt som dessa anges i det bakomliggande handelsavtalet. Detta får inte påverka de avgifter för deklarerad export och deklarerad import som uppkommer från den hantering av överkapacitet som avses i artikel 6.

5. Det får inte tas ut någon särskild nätavgift för enskild deklarerad eltransit.

Artikel 5

Tillhandahållande av upplysningar om sammanlänkningskapacitet

1. De systemansvariga för överföringsnäten skall upprätta mekanismer för samordning och utbyte av information i syfte att garantera nätens säkerhet i samband med hantering av överbelastning.

2. De normer för säkerhet, drift och planering som används av de systemansvariga för överföringsnäten skall offentliggöras. De offentliggjorda upplysningarna skall omfatta en allmän plan för beräkning av den sammanlagda överföringskapaciteten och säkerhetsmarginalen för överföringen, som baseras på nätets elektriska och fysikaliska egenskaper. Sådana planer skall godkännas av tillsynsmyndigheterna.

3. De systemansvariga för överföringsnäten skall offentliggöra beräkningar av tillgänglig överföringskapacitet för varje dag och ange om tillgänglig överföringskapacitet redan reserverats. Dessa offentliggöranden skall ske på bestämda tidpunkter före själva överföringsdagen, och skall under alla omständigheter omfatta beräkningar av kapaciteten för den kommande veckan och den kommande månaden samt en kvantitativ beskrivning av den tillgängliga kapacitetens förväntade tillförlitlighet.

Artikel 6

Allmänna principer om hantering av överbelastning

1. Problem med överbelastning i näten skall åtgärdas genom icke-diskriminerande, marknadsbaserade lösningar som ger effektiva ekonomiska signaler till de berörda marknadsdeltagarna och de systemansvariga.

2. Förfaranden för att begränsa handel skall endast tillämpas i nödfall när den systemansvarige för överföringsnäten tvingas vidta omedelbara åtgärder och omdirigering eller motköp inte är möjliga. Alla sådana förfaranden skall tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

Utom vid force majeure skall marknadsdeltagare som fått sig tilldelad kapacitet kompenseras om denna skulle begränsas.

3. Den maximala kapaciteten hos sammanlänkningarna och/eller de överföringsnät som påverkar gränsöverskridande flöden skall ställas till marknadsdeltagarnas förfogande och uppfylla säkerhetsnormerna för säker nätdrift.

4. Marknadsdeltagarna skall i god tid före den relevanta operativa perioden informera de berörda systemansvariga för överföringsnäten huruvida de har för avsikt att använda tilldelad kapacitet. Tilldelad kapacitet som inte utnyttjas skall återföras till marknaden på ett öppet, tydligt och icke-diskriminerande sätt.

5. De systemansvariga för överföringsnäten skall, i den utsträckning det är tekniskt möjligt, dirigera kapacitetsbehoven för energiflöden i motsatt riktning genom överbelastade sammanlänkningsförbindelser för att maximalt utnyttja denna förbindelses kapacitet. Handel som minskar överbelastning får aldrig nekas, men samtidigt skall nåtsäkerheten respekteras till fullo.

6. Inkomster från tilldelning av sammanlänkning skall användas för ett eller flera av följande ändamål:

- a) För att garantera den faktiska tillgängligheten hos den tilldelade kapaciteten.
- b) Till nätverksinvesteringar som bevarar eller ökar sammanlänkningskapaciteten.
- c) Som en inkomst som skall beaktas av tillsynsmyndigheterna när dessa godkänner metoderna för beräkning av tariffer och/eller för att bedöma huruvida tariffer bör ändras.

Artikel 7

Nya sammanlänningar

1. Nya likströmslänkar får på begäran undantas från bestämmelserna i artikel 6.6. i denna förordning och i artikel 20 och artikel 23.2–23.4 i direktiv 2003/.../EG, i enlighet med följande villkor:

- a) Investeringen måste stärka konkurrensen vad gäller elförsörjning.
- b) Den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte skulle bli av om inte undantag beviljades.
- c) Sammanlänningen måste ägas av en fysisk eller juridisk person som åtminstone till juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att byggas upp.
- d) Avgifter tas ut från sammanlänkningens användare.
- e) Sedan marknaden delvis har öppnats i enlighet med artikel 19 i direktiv 96/92/EG har inget kapital och inga driftskostnader för sammanlänningen återvunnits ur någon del av avgifterna för användningen av de överförings- eller distributionssystem som sammanbinds av sammanlänningen.
- f) Undantaget kommer inte att skada konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för el eller hindra det reglerade system till vilket sammanlänningen är kopplad från att fungera effektivt.

2. Punkt 1 skall i undantagsfall även tillämpas på växelströmslänkar, förutsatt att kostnaderna och riskerna för investeringarna i fråga är synnerligen höga i jämförelse med de kostnader och risker som normalt är förknippade med en sammanlänkning av de nationella överföringssystemen i två grannländer via en växelströmslänk.

3. Punkt 1 skall även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga sammanlänningar.

4. a) Tillsynsmyndigheten får från fall till fall besluta om det undantag som avses i punkterna 1 och 2. Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall överlämna ett yttrande till den berörda myndigheten i medlemsstaten, när ett formellt beslut skall fattas vid en begäran om undantag. Yttrandet skall offentliggöras tillsammans med beslutet.

b) i) Undantaget får gälla hela eller delar av den nya sammanlänkningens kapacitet eller den befintliga sammanlänkningen med väsentligt ökad kapacitet.

ii) När beslut fattas om att bevilja undantag, skall det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke-diskriminerande tillträde till sammanlänningen.

iii) När beslut fattas om villkoren i leden i och ii skall särskild hänsyn tas till den ytterligare kapacitet som skall byggas upp, till projektets förväntade tidsplan och till de nationella förhållandena.

c) I samband med att ett undantag beviljas får den behöriga myndigheten godkänna eller fastställa reglerna och/eller mekanismerna för hantering och tilldelning av kapacitet.

d) Beslut om undantag, inklusive villkoren enligt b, skall motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning.

e) Beslut om undantag skall alltid fattas i samråd med övriga berörda medlemsstater eller tillsynsmyndigheter.

5. Beslutet om undantag skall omedelbart anmälas till kommissionen av den behöriga myndigheten tillsammans med alla relevanta upplysningar om beslutet. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut.

I synnerhet skall upplysningarna innehålla följande:

— Detaljerade skäl på grundval av vilka tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten har beviljat undantaget, inklusive de ekonomiska upplysningar som motiverar behovet av undantaget.

— Den analys som genomförts av effekten på konkurrensen och den inre elmarknadens effektiva funktion som ett resultat av undantagets beviljande.

- Skälen till tidsperioden och delen av den totala kapaciteten hos sammanlänkningsnätet i fråga för vilken undantaget har beviljats.
- Resultatet av samrådet med de berörda medlemsstaterna eller tillsynsmyndigheterna.

Senast två månader efter mottagandet av en anmälan får kommissionen kräva att den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten ändrar eller återkallar beslutet att bevilja ett undantag. Tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare en månad under vilken kommissionen inskaffar ytterligare upplysningar.

Om den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten inte uppfyller begäran inom fyra veckor, skall ett slutligt beslut fattas i enlighet med förfarandet i artikel 13.3.

Kommissionen skall inte lämna ut någon kommersiellt känslig konfidentiell information.

Artikel 8

Riktlinjer

1. Kommissionen skall vid behov, i enlighet med förfarandet i artikel 13.2, anta och ändra riktlinjer om de frågor som förtecknas i punkt 2 och 3 och som rör kompensationsmekanismen mellan de systemansvariga för överföringsnäten, i överensstämmelse med principerna i artiklarna 3 och 4. När dessa riktlinjer antas första gången, skall kommissionen säkerställa att de i ett enda utkast till åtgärd täcker åtminstone de frågor som avses i punkt 2 a och 2 d samt punkt 3.

2. Riktlinjerna skall ange följande:

- a) Detaljerna för förfarandet för att fastställa vilka systemansvariga för överföringsnät som är skyldiga att betala kompensation för gränsöverskridande flöden, inbegripet när det gäller uppdelningen mellan systemansvariga för nationella överföringssystem från vilka de gränsöverskridande flödena härstammar och de system som dessa flöden är avsedda för, i enlighet med artikel 3.2.
- b) Detaljerna för det betalningsförfarande som skall tillämpas, inbegripet fastställande av den första tidsperioden för vilken kompensation skall betalas, i enlighet med artikel 3.3 andra stycket.
- c) Detaljerna för de metoder som skall användas för att bestämma de gränsöverskridande flöden som överförs och för vilka ersättning skall betalas enligt artikel 3, både i form av kvantitet och typ av flöden, och beteckningen på omfattningen av sådana flöden som härstammar från och/eller slutar i enskilda medlemsstaters överföringssystem, i enlighet med artikel 3.5.

- d) Detaljerna för de metoder som skall användas för att fastställa vilka kostnader och fördelar som uppkommit till följd av överföring av gränsöverskridande flöden, i enlighet med artikel 3.6.
- e) Detaljerna för behandlingen i samband med ersättningstransaktioner mellan systemansvariga för elflöden som har sitt ursprung i eller slutar i länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
- f) Nationella systems delaktighet, när dessa är sammanlänkade genom likströmsledning, i enlighet med artikel 3.

3. I riktlinjerna skall det också bestämmas hur de bakomliggande principerna för fastställande av avgifter för producenter och konsument (belastning) som tillämpas inom ramen för nationella tariffsystem stegvis skall harmoniseras, inklusive beaktandet av kompensationsmekanismen mellan systemansvariga i de nationella nätavgifterna och tillhandahållandet av lämpliga och effektiva platsindikerande signaler, i enlighet med de principer som anges i artikel 4.

Riktlinjerna skall sörja för lämpliga och effektiva harmoniserade platsindikerande signaler på europeisk nivå.

En eventuell harmonisering i detta avseende skall inte hindra att medlemsstaterna tillämpar mekanismer för att garantera att avgifter för tillträde till nät som betalas av konsument (belastning) är jämförbara inom hela deras territorium.

4. Kommissionen skall vid behov, i enlighet med det förfarande som avses i artikel 13.2, ändra de riktlinjer om förvaltning och tilldelning av tillgänglig transferkapacitet i sammanlänkningsnät mellan nationella system som anges i bilagan, i överensstämmelse med principerna i artiklarna 5 och 6, särskilt för att inkludera detaljerade riktlinjer för alla kapacitetstilldelningsmetoder som tillämpas i praktiken och se till att mekanismerna för hantering av överbelastning utvecklas på ett sätt som är förenligt med målen för den inre marknaden. I samband med sådana ändringar skall man vid behov fastställa sådana allmänna regler om minimikrav på säkerhet och driftsnormer för användning och drift av nätet som avses i artikel 5.2.

När kommissionen antar eller ändrar riktlinjer, skall den säkerställa att de tillhandahåller den minimala harmoniseringsgrad som krävs för att målen i denna förordning skall uppnås och att de inte går utöver vad som är nödvändigt för detta syfte.

När kommissionen antar eller ändrar riktlinjer, skall den ange vilka åtgärder den har vidtagit för att bestämmelserna i de tredje länder som ingår i det europeiska elsystemet skall överensstämma med riktlinjerna i fråga.

Artikel 9

Tillsynsmyndigheter

När tillsynsmyndigheterna utför sina åligganden skall de säkerställa att denna förordning och de riktlinjer som antagits med stöd av artikel 8 uppfylls. För att fylla syftena med denna förordning skall de vid behov samarbeta med varandra och med kommissionen.

Artikel 10

Tillhandahållande av information samt sekretess

1. Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna skall på begäran förse kommissionen med all information som behövs för det ändamål som avses i artikel 3.4 och artikel 8.

Tillsynsmyndigheterna skall, särskilt för det ändamål som avses i artikel 3.4 och 3.6, regelbundet lämna information om de kostnader som faktiskt uppkommit för nationella systemansvariga för överföringsnäten samt lämna uppgifter och all relevant information som hör samman med de verkliga flödena i näten hos de systemansvariga för överföringsnäten och kostnaderna för nätet.

Kommissionen skall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken informationen skall lämnas med hänsyn till hur sammansatt och brådskande den begärda informationen är.

2. Om den berörda medlemsstaten eller tillsynsmyndigheten inte lämnar denna information inom den givna tidsfrist som fastställts i enlighet med punkt 1 får kommissionen begära all information som behövs för de ändamål som avses i artikel 3.4 och artikel 8 direkt från de berörda företagen.

Om kommissionen skickar en begäran om information till ett företag, skall kommissionen samtidigt skicka en kopia av begäran till tillsynsmyndigheterna i den medlemsstat där företaget har sitt säte.

3. I sin begäran om information skall kommissionen ange den rättsliga grunden för begäran, den tidsfrist inom vilken informationen skall lämnas, syftet med begäran samt de påföljder som är tillämpliga enligt artikel 12.2 om felaktig, ofullständig eller vilseledande information lämnas. Tidsfristen skall vara rimlig med hänsyn till hur sammansatt och brådskande den begärda informationen är.

4. Ägarna till företagen eller deras företrädare eller – om det rör sig om juridiska personer – de personer som är bemyndigade att företräda dem enligt lag eller enligt deras bolagsordning, skall lämna den information som begärs. Advokater som är bemyndigade att agera får tillhandahålla informationen på sina klienters vägnar, i vilket fall klienten skall bära det fulla ansvaret om informationen är felaktig, ofullständig eller vilseledande.

5. Om ett företag inte tillhandahåller den begärda informationen inom den tidsfrist som kommissionen fastställt, eller tillhandahåller ofullständig information, får kommissionen genom ett beslut kräva att informationen tillhandahålls. I beslutet skall anges vilken information som krävs och en lämplig tidsfrist fastställas inom vilken den skall tillhandahållas. I beslutet skall de påföljder som fastställs i artikel 12.2 anges. I beslutet skall även rätten att få beslutet granskat av Europeiska gemenskapernas domstol anges.

Kommissionen skall samtidigt skicka en kopia av sitt beslut till tillsynsmyndigheterna i den medlemsstat där personen har sin hemvist eller företaget sitt säte.

6. Information som inhämtats med stöd av denna förordning skall endast användas för de ändamål som avses i artiklarna 3.4 och 8.

Kommissionen får inte röja information som erhållits med stöd av denna förordning och som omfattas av tystnadsplikt.

Artikel 11

Medlemsstaternas rätt att besluta om mer detaljerade åtgärder

Denna förordning skall inte påverka medlemsstaternas rätt att behålla eller införa åtgärder som innehåller mer detaljerade bestämmelser än de som anges i denna förordning och i de riktlinjer som avses i artikel 8.

Artikel 12

Påföljder

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 skall medlemsstaterna fastställa reglerna för påföljder vid överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att bestämmelserna följs. Påföljderna skall vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om dessa bestämmelser senast den 1 juli 2004 och skall utan dröjsmål meddela eventuella ändringar som påverkar bestämmelserna.

2. Kommissionen kan genom beslut ålägga företag böter upp till högst 1 % av företagets totala omsättning under det föregående verksamhetsåret, om företaget uppsåtligen eller av vårdslöshet har lämnat felaktig, ofullständig eller vilseledande information som svar på en begäran som gjorts enligt artikel 10.3 eller om företaget inte lämnar information inom den tidsfrist som fastställts genom ett beslut som antagits med stöd av artikel 10.5 första stycket.

Bötesbeloppets storlek skall fastställas med hänsyn till allvaret i underlåtelsen att uppfylla kraven i första stycket.

3. Påföljder enligt punkt 1 och beslut som fattas med stöd av punkt 2 skall inte betraktas som straffrättsliga.

*Artikel 13***Kommitté**

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.
3. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.
4. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

*Artikel 14***Kommissionens rapport**

Kommissionen skall se över genomförandet av förordningen. Inom tre år efter det att förordningen har trätt i kraft skall

kommissionen förelägga Europaparlamentet och rådet en rapport om de erfarenheter som gjorts vid dess tillämpning. I rapporten skall det i synnerhet undersökas i vilken utsträckning det genom förordningen har kunnat uppnås att villkoren för tillträde till nät för gränsöverskridande utbyte av el är icke-diskriminerande och återspeglar kostnaderna samt bidrar till kundernas valfrihet på en väl fungerande inre marknad och till långsiktig försörjningstrygghet, och även i vilken utsträckning effektiva platsindikerande signaler har inrättats. Vid behov skall rapporten åtföljas av lämpliga förslag och/eller rekommendationer.

*Artikel 15***Ikraftträdande**

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den skall tillämpas från och med den 1 juli 2004.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den ...

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA

RIKTLINJER FÖR HANTERING OCH TILLDELNING AV TILLGÄNGLIG ÖVERFÖRINGSKAPACITET I SAMMANLÄNKNINGAR MELLAN NATIONELLA SYSTEM**Allmänt**

1. De metoder för hantering av överbelastningar som medlemsstaterna infört skall hantera kortsiktiga överbelastningar på ett ekonomiskt sätt samtidigt som man uppmuntrar investeringar i effektiva nät och produktion på rätta platser.
2. De systemansvariga, eller vid behov medlemsstaterna, skall tillhandahålla icke-diskriminerande och öppna normer i vilka de beskriver de metoder för hantering av överbelastningar de kommer att tillämpa vid vissa förhållanden. Dessa normer tillsammans med säkerhetsnormer skall beskrivas i dokument som är tillgängliga för allmänheten.
3. Olika behandling av olika typer av gränsöverskridande transaktioner, oavsett om det rör sig om fysiska bilaterala kontrakt eller bud på utlandsorganiserade marknader, skall minimeras när man utarbetar regler för specifika metoder för hantering av överbelastningar. Metoden för att tilldela knapp överföringskapacitet måste vara tydlig. Det måste kunna visas att eventuella skillnader i hur överföringar behandlas inte snedvrider konkurrensen eller hindrar utvecklingen av den.
4. Prissignaler som är ett resultat av systemen för hantering av överbelastningar skall vara riktninggivande.
5. De systemansvariga skall till marknaden erbjuda överföringskapacitet som är så stabil som möjligt. En rimlig del av kapaciteten får erbjudas marknaden under stegvis mindre stabila villkor, men de exakta villkoren för gränsöverskridande transporter skall ständigt vara tillgängliga för marknadsaktörerna.
6. Med tanke på att det europeiska kontinentala nätet är starkt sammanflätat och att användningen av överföringsledningar påverkar effektflödena på minst två sidor av en nationell gräns, måste nationella tillsynsmyndigheter säkerställa att det inte sker någon ensidig utformning av förfaranden för hantering av överbelastningar som i högre utsträckning påverkar effektflöden i något av de inblandade näten.

Långtidskontrakt

1. Prioriterade tillträdesrättigheter till en sammanlänkningskapacitet skall inte tilldelas via kontrakt som innebär att artiklarna 81 och 82 i fördraget överträds.
2. Befintliga långtidskontrakt skall inte ha förtur när de skall förnyas.

Tillhandahållande av information

1. Systemansvariga skall införa lämpliga mekanismer för samordning och informationsutbyte för att garantera nätsäkerheten.
2. De systemansvariga skall offentliggöra alla relevanta uppgifter om de totala gränsöverskridande kapaciteterna. Förutom vinter- och sommarvärdena för tillgänglig kapacitet (ATC, available transmission capacity), skall de systemansvariga offentliggöra uppskattningar av överföringskapacitet för varje dag vid flera tidsintervall för transportdagen. Grundkravet skall vara att exakta uppskattningar en vecka i förväg skall tillhandahållas marknaden, och de systemansvariga bör också vidta åtgärder för att tillhandahålla information en månad i förväg. En beskrivning av uppgifternas pålitlighet skall bifogas.
3. De systemansvariga skall offentliggöra en allmän beskrivning av hur den totala överföringskapaciteten och -pålitligheten beräknas med nätets elektriska och fysiska karaktäristika som underlag. Beskrivningen skall godkännas av tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Säkerhetsnormerna samt drifts- och planeringsnormerna skall ingå i den information som de systemansvariga skall offentliggöra i dokument som är tillgängliga för allmänheten.

Principer för metoder för hantering av överbelastningar

1. Problem i fråga om överbelastning skall helst lösas med metoder som inte bygger på transaktioner, dvs. metoder som innebär att man inte behöver välja mellan enskilda marknadsaktörers kontrakt.
2. Gränsöverskridande samordnad omdirigering eller motköp kan användas gemensamt av de systemansvariga som berörs. De systemansvarigas utgifter för motköp och omdirigering måste dock vara så stora att de får någon effekt.
3. De eventuella fördelarna med en kombination i form av marknadsuppdelning eller andra marknadsbaserade mekanismer för att lösa "permanent" överbelastning och motköp för att lösa tillfällig överbelastning skall genast undersökas som en mer bestående metod för att hantera överbelastningar.

Riktlinjer för explicita auktioner

1. Auktionssystemet måste utformas på ett sådant sätt att all tillgänglig kapacitet bjuds ut på marknaden. Detta kan åstadkommas genom sammansatta auktioner där kapaciteter auktioneras för olika tidsperioder och med olika kriterier (t.ex. i fråga om den förväntade pålitligheten hos den aktuella tillgängliga kapaciteten).
  2. Den totala sammanlänkningskapaciteten skall bjudas ut i en serie auktioner, som exempelvis kan hållas årligen, en gång per månad eller vecka eller en eller flera gånger dagligen beroende på behoven på de berörda marknaderna. Vid var och en av dessa auktioner skall en förutbestämd del av den tillgängliga överföringskapaciteten plus eventuell återstående kapacitet som inte tilldelades vid tidigare auktioner tilldelas.
  3. Förfarandena för den explicita auktionen skall förberedas i nära samarbete mellan den nationella tillsynsmyndigheten och berörd systemansvarig och vara utformade på ett sådant sätt att budgivarna även kan delta i de organiserade marknadernas dagliga verksamhet (t.ex. elutbyte) i de länder som är inblandade.
  4. Elflödena i bägge riktningarna i överbelastade förbindelseledningar skall i princip ledas så att transportkapaciteten maximeras i den riktning som är överbelastad. Förfarandena för att omleda flödena skall dock uppfylla kraven för säker drift av kraftsystemet.
  5. För att erbjuda marknaden så mycket kapacitet som möjligt, skall de ekonomiska risker som är förknippade med omledning av flödet bäras av dem som orsakar riskerna.
  6. Det auktionsförfarande som antas skall utformas så att det sänder riktningsgivande prissignaler till marknadsaktörerna. Transporter i motsatt riktning mot det dominerande kraftflödet lindrar överbelastningen och resulterar därför i extra transportkapacitet på den överbelastade förbindelseledningen.
  7. När den behöriga tillsynsmyndigheten utformar auktionsmekanismerna skall den mycket noggrant överväga att sätta en gräns för den mängd kapacitet som kan köpas/ägas/användas av en enskild marknadsaktör för att inte riskera att skapa eller förvärra problem som beror på att en eller flera marknadsaktörer har en dominerande ställning.
  8. För att främja att det skapas smidiga elmarknader, skall det kunna handlas fritt med kapacitet som köpts på auktion, till dess att den systemansvarige får anmälan om att den köpta kapaciteten kommer att användas.
-

RÅDETS MOTIVERING

I. INLEDNING

1. Den 2 maj 2001 lade kommissionen fram ett förslag ⁽¹⁾ grundat på artikel 95 i fördraget.
2. Ekonomiska och sociala kommittén avgav sitt yttrande ⁽²⁾ den 3 oktober 2001. Regionkommittén beslutade att inte avge något yttrande.
3. Europaparlamentet antog sitt yttrande ⁽³⁾ vid första behandlingen den 13 mars 2002 och godkände då 34 ändringar. Mot bakgrund av detta yttrande lade kommissionen fram ett ändrat förslag den 10 juni 2002 ⁽⁴⁾.
4. Rådet antog sin gemensamma ståndpunkt i enlighet med artikel 251 i fördraget den 3 februari 2003.

II. SYFTET MED FÖRSLAGET

5. Syftet med förslaget, som utgör ett paket tillsammans med direktiven om den inre marknaden för el och gas, är att skapa rättvisa, kostnadsåterspeglande, öppna och direkt tillämpliga regler för prissättning och tilldelning av tillgänglig sammanlänkningskapacitet för gränsöverskridande elhandel. Det innefattar följande bestämmelser:
  - I fråga om prissättning: bestämmelser om kompensationsbetalningar, finansierade med hjälp av bidrag från de systemansvariga som ger upphov till gränsöverskridande flöden av el, till de systemansvariga som överför dessa flöden via sina nät.
  - Fastställande av harmoniserade principer för avgifter för gränsöverskridande överföring.
  - Principer för tilldelning av tillgänglig sammanlänkningskapacitet mellan nationella överförings-system.
  - Upprättande av riktlinjer innehållande ytterligare relevanta principer och metoder avseende prissättning samt hantering av överbelastning.

III. ANALYS AV DEN GEMENSAMMA STÅNDPUNKTEN

6. Rådet har infört följande mer betydande ändringar:
  7. a) Förordningen skall gälla gränsöverskridande flöden av el (och inte transitflöden), vilket bland annat återspeglar arbetet i European Electricity Regulatory Forum (Forum för reglering av den europeiska elmarknaden – Florensforumet) (artikel 1). I artikel 2 b klargörs dessutom att denna definition gäller sådana *fysiska* flöden i en medlemsstats överföringsnät som uppkommer genom påverkan av producent- och/eller konsumentverksamhet utanför medlemsstaten i fråga, på dess överföringsnät.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 72.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ EGT C 47 E, 27.2.2003, s. 380.

⁽⁴⁾ EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 440.

- b) När det gäller artikel 2 och *definitioner* i allmänhet, lade rådet till definitionen av *ny sammanlänkning* och klargjorde följande:
- *Tillsynsmyndigheter* avser myndigheter enligt artikel 23.1 i (gemensam standpunkt om) det nya eldirektivet (artikel 2 a).
  - Om två eller flera medlemsstaters överföringsnät ingår i en enda kontrollenhet får de berörda medlemsstaterna besluta att hela kontrollenheten skall anses ingå i en av de berörda medlemsstaternas överföringsnät (artikel 2 b).
  - *Överbelastning* och kapacitetsbrist kan uppstå både med sammanlänkningsnät och med berörda nationella överföringssystem (artikel 2 c).
  - *Deklarerad export* (artikel 2 d) och *deklarerad import* (artikel 2 f) av el innebär avsändande av el från en medlemsstat och ett mottagande av el i en annan medlemsstat vid samma tidpunkt.
  - *Deklarerad transitering* av el innebär att ett land berörs, men varken avsändandet eller det samtidiga mottagandet av elen äger rum i det landet.
8. När det gäller den kompensationsmekanism som beskrivs i artikel 3 ansåg rådet att det var nödvändigt att föreskriva att betalningar skulle göras både av de exporterande och de importerande systemansvariga för överföringsnäten (artikel 3.2). Dessutom beskrevs metoden för beräkning av de kostnader som uppstår till följd av överföring av gränsöverskridande flöden utförligare (artikel 3.6). Även detta återspeglar det arbete som pågått inom ramen för Florensforumet.
9. Avgifterna för tillträde till nät skall *medge insyn* och *spegla de faktiska kostnaderna* såvida dessa motsvarar ett effektivt och strukturellt jämförbart nät (artikel 4.1), vilket särskilt avspeglar Europaparlamentets ändringar.
10. Rådet underströk vikten av att *tillhandahålla lämpliga och effektiva platsindikerande signaler* på europeisk nivå vid fastställandet av avgifterna för tillträde (artikel 4.2 och 4.4), vilka skall tillämpas oberoende av destinationslandet för elkraften respektive vilket land den kommer ifrån.
11. När det gäller principerna för *hantering av överbelastning* (artikel 6) måste
- förfaranden för att ställa in handel tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt (artikel 6.2),
  - marknadsdeltagarna i god tid före den operativa perioden informera de berörda systemansvariga för överföringsnäten om huruvida de har för avsikt att använda tilldelad kapacitet (artikel 6.4); tilldelad kapacitet som inte utnyttjas skall återföras till marknaden på ett öppet, tydligt och icke-diskriminerande sätt,
  - handel som minskar överbelastning skall genomföras med fullt beaktande av nadsäkerheten (artikel 6.5).
- Fördelningen av de inkomster som härrör från tilldelning av sammanlänkning har klargjorts såtillvida att de även skall beaktas som en inkomst av tillsynsmyndigheterna när dessa godkänner metoderna för beräkning av tariffer (artikel 6.6).

12. För att underlätta nya infrastrukturinvesteringar klargjorde rådet, analogt med de relevanta bestämmelserna i den gemensamma ståndpunkten om (det nya) gasdirektivet, att nya likströmslänkar på vissa stränga villkor kan undantas från artikel 6.6, från kraven på tillträde för tredje part och fastställande av tariffer/metoder genom tillsynsmyndigheter. Bestämmelsen förstärker också kommissionens roll när det gäller att pröva medlemsstaternas beslut om undantag. I ett uttalande från kommissionen bekräftas att dessa bestämmelser kommer att tolkas restriktivt (artikel 7).
13. När det gäller innehållet i riktlinjerna (artikel 8) måste
  - detaljerna fastställas när det gäller metoderna för de gränsöverskridande flöden som överförs och beteckningen på omfattningen av sådana flöden (artikel 8.1 c),
  - detaljerna för behandlingen i samband med ersättningstransaktioner mellan systemansvariga för elflöden som har sitt ursprung i eller slutar i länder utanför EES (artikel 8.1 e) fastställas,
  - riktlinjerna sörja för lämpliga och effektiva harmoniserade platsindikerande signaler på europeisk nivå (artikel 8.3).
14. Rådet klargjorde medlemsstaternas roll i förordningens framtida utveckling (artikel 3, 7 och 13) genom att ta med endast ett föreskrivande förfarande för antagande och ändring av olika riktlinjer i samband med kompensationsmekanismen mellan systemansvariga för överföringsnäten, kapacitetstildelning och harmonisering av principerna för fastställande av avgifter.
15. Dessutom skall kommissionen (artikel 14) noga följa genomförandet av denna förordning, särskilt när det gäller icke-diskriminerande och kostnadsåterspeglade villkor för nättillträde och införande av effektiva platsindikerande signaler.
16. Rådet ansåg slutligen att denna förordning skall gälla från och med datum för inledningen av första fasen av öppnandet av marknaden enligt den gemensamma ståndpunkten om gas- och eldirektiven, det vill säga den 1 juli 2004.

IV. ÄNDRINGAR SOM GODTAGITS

17. Av Europaparlamentets 34 ändringar godtog rådet följande tolv, några i sak, delvis eller i princip.

Skälen:

- *Ändring 1*: specificerar att reglerna skall ta hänsyn till jämförelser mellan nätoperatörer från strukturellt jämförbara områden (skäl 4)
- *Ändring 2 (delvis)*: anger att en viss grad av harmonisering är nödvändig för att undvika snedvridningar av handeln (skäl 12)
- *Ändring 3 (delvis)*: specificerar att tariffer betalas förutom den allmänna avgiften för tillträde till nätet (skäl 14)
- *Ändring 4*: understryker att icke-diskriminerande och öppna avgifter för nätanvändning är av största vikt för en fungerande konkurrens (skäl 15)
- *Ändring 6*: anger att medlemsstaterna och de behöriga myndigheterna bör förse kommissionen med relevanta upplysningar (skäl 20)

Artiklarna:

- *Ändring 8*: anger att överbelastning kan uppstå på grund av kapacitetsbrist i sammanlänkningarna eller de berörda nationella överföringssystemen (artikel 2 c)
- *Ändring 10 (i princip)*: definition av deklarerad export av el (artikel 2 d)
- *Ändring 12 (i samband med ändring 1 (artikel 4.1))*
- *Ändring 13 (i sak)*: anger att en viss harmonisering av de mekanismer som tillämpas av medlemsstaterna kan vara av nytta på nationell nivå (artikel 4.2)
- *Ändring 14*: specificerar att extra avgifter för export eller import kan uppstå på grund av hantering av överbelastning (artikel 4.4)
- *Ändring 18*: möjliggör undantag till bestämmelserna i artikel 6.6 för att underlätta nya infrastrukturinvesteringar (artikel 7)
- *Ändring 34*: föreskriver att kommissionen skall göra en översyn av de erfarenheter som gjorts vid tillämpningen av denna förordning (artikel 14)
- *Ändring 35*: föreskriver att förordningen träder i kraft den dag (de nya) gas- och eldirektiven träder i kraft.

V. ÄNDRINGAR SOM INTE TAGITS MED

18. Rådet ansåg att de föreslagna ändringarna 5, 7, 9, 15, 16, 17 och 19–33 antingen inte var förenliga med förslagen till gas- och eldirektiv (t.ex. 5, 7, 16, 20, 22, 23, 24, 25), alltför restriktiva (t.ex. 19), inte låg inom förordningens räckvidd (8, 9, 21, 26, 27–33) eller redan omfattas av befintliga bestämmelser (t.ex. 17) och beslutade därför att inte ta med dem i sin gemensamma ståndpunkt. Kommissionen har avslagit ändringarna 2, 5, 7, 13, 15, 16, 17, 19, 20, 22–26 och 35. När det gäller ändringarna 21 och 27–33 erinras det om att kommissionen, i motiveringen till sitt ändrade förslag, meddelade att den har för avsikt att upprätta den grupp av Europeiska tillsynsmyndigheter på energiområdet som anges i dessa ändringar genom ett kommissionsbeslut och inte i denna förordning, vilket föreslagits av parlamentet.

GEMENSAM STÅNDPUNKT (EG) nr 5/2003

antagen av rådet den 3 februari 2003

inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/.../EG av den ... om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG

(2003/C 50 E/02)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el ⁽⁴⁾ har på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av en inre marknad för el.
- (2) Erfarenheterna från genomförandet av detta direktiv visar på de fördelar som den inre marknaden för el kan komma att innebära när det gäller ökad effektivitet, prissänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister finns dock fortfarande på marknaden, och den kan förbättras ytterligare, t.ex. genom att säkerställa likvärdiga förutsättningar när det gäller produktion och minska riskerna för underprissättning, säkerställa icke-diskriminerande tariffer för överföring och distribution genom nättillträde på basis av tariffer som publiceras innan de träder i kraft, genom att säkerställa att små och utsatta kunder skyddas och att information om energikällor för elproduktion tillhandahålls, samt referenser till källor, där sådana finns tillgängliga, med information om deras miljöpåverkan.
- (3) Europeiska rådet framförde vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 önskemål om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden inom både el- och gassektorn och för att påskynda liberaliseringen av dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad. I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport om avregleringen av energimarknaderna uppmanade Europaparlamentet kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha

uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaden.

- (4) De friheter som de europeiska medborgarna garanteras genom fördraget – fri rörlighet för varor, friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten – kan endast säkras på en fullständigt öppen marknad där alla konsumenter fritt kan välja leverantör och där alla leverantörer kan leverera fritt till sina kunder.
- (5) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande och konkurrensutsatt inre marknad rör bland annat tillträde till näten, nätavgifter och skillnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet.
- (6) En fungerande konkurrens kräver att nättillträdet garanteras utan diskriminering, på ett sätt som medger insyn och till rimliga priser.
- (7) För att fullborda den inre marknaden för el är det av avgörande betydelse att tillträdet till nätet tillhörande den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet är icke-diskriminerande. Den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet kan utgöras av ett eller flera företag.
- (8) För att se till att tillträdet till nätet är effektivt och icke-diskriminerande är det lämpligt att systemen för distribution och överföring drivs genom juridiskt åtskilda enheter när vertikalt integrerade företag existerar. Kommissionen bör utvärdera åtgärder med motsvarande verkan som utvecklats av medlemsstaterna i syfte att uppnå målet med detta krav, och, när så är lämpligt, inkomma med förslag till ändringar av detta direktiv. Det är också lämpligt att den systemansvarige för distributions- och överföringssystemet har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla nät när tillgångarna i fråga ägs och drivs av vertikalt integrerade företag.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60, och EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 (EGT C 47 E, 27.2.2003, s. 351), rådets gemensamma ståndpunkt av den 3 februari 2003 och Europaparlamentets beslut av den ... (ännu ej offentliggjort i EGT).

⁽⁴⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

Det är dock viktigt att skilja mellan en sådan juridisk åtskillnad och åtskillnad beträffande ägandet. Juridisk åtskillnad innebär inte ändringar beträffande ägande av tillgångarna, och ingenting hindrar att liknande eller identiska anställningsvillkor gäller i hela de vertikalt integrerade företagen. Ett icke-diskriminerande beslutsförfarande bör emellertid säkerställas genom organisatoriska åtgärder avseende de ansvariga beslutsfattarnas oberoende.

- (9) När det gäller små system är det möjligt att stödtjänster måste tillhandahållas av systemansvariga för överförings-system som är sammankopplade med små system.
- (10) Även om detta direktiv inte omfattar frågor om äganderätt erinras det om att när det gäller ett företag som bedriver överförings- eller distributionsverksamhet och som till sin juridiska form är åtskilt från de företag som bedriver produktions- och/eller leveransverksamhet får utsedda systemansvariga utgöras av samma företag som äger infrastrukturen.
- (11) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från krav på juridisk åtskillnad när det gäller distributionen.
- (12) Tillståndsförfarandena får inte leda till en administrativ arbetsbörda som är oproportionerlig i förhållande till elproducenternas storlek och eventuella inverkan.
- (13) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till näten skall bli öppna och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering.
- (14) För att underlätta för ett elföretag som är etablerat i en medlemsstat att ingå avtal om leverans av el med berättigade kunder i en annan medlemsstat, bör medlemsstaterna och när så är lämpligt, de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta för mer homogena villkor och samma grad av berättigande för hela den inre marknaden.
- (15) Effektiv tillsyn som genomförs av en eller flera nationella tillsynsmyndigheter är av avgörande betydelse om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. Medlemsstaterna skall specificera tillsynsmyndigheternas uppgifter, behörighetsområden och administrativa befogenheter. Det är viktigt att tillsynsmyndigheterna i alla medlemsstater har samma minimiuppsättning av befogenheter.
- Dessa myndigheter bör ha befogenhet att fastställa eller godkänna tarifferna eller åtminstone beräkningsmetoderna för överförings- och distributionstariffer. För att undvika osäkerhet och kostsamma och tidskrävande konflikter bör dessa tariffier publiceras innan de träder i kraft.
- (16) För att säkerställa effektivt marknadstillträde för alla marknadsaktörer, inklusive nya aktörer, krävs icke-diskriminerande och kostnadseffektiva balanseringsmekanismer. När likviditetsnivån på elmarknaden är tillräckligt hög, bör detta uppnås genom att man inför sådana öppna och tydliga marknadsbaserade mekanismer för försörjning och inköp av el som krävs för att uppfylla kraven på balansering. Så länge likviditetsnivån på marknaden inte är tillräckligt hög bör de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta aktivt för att balanseringstarifferna skall vara icke-diskriminerande och kostnadseffektiva. Samtidigt bör lämpliga incitament tillhandahållas för att balansera produktion och förbrukning av el och för att inte äventyra systemet.
- (17) Den nationella tillsynsmyndigheten bör kunna fastställa eller godkänna tariffier eller beräkningsmetoder för tariffier på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om. Vid fastställandet eller godkännandet bör den nationella tillsynsmyndigheten se till att överförings- eller distributionstarifferna är icke-diskriminerande och kostnadseffektiva, och samtidigt ta hänsyn till de marginalkostnader som på lång sikt går att undvika med hjälp av distribuerad produktion och åtgärder för styrning av efterfrågan.
- (18) Av rättvis- och konkurrensskäl samt indirekt för att företagens minskade energikostnader skall skapa arbetstillfällen bör de ekonomiska fördelarna med den inre marknaden så snart som möjligt bli tillgängliga för industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och för alla gemenskapsmedborgare.
- (19) Elkunderna bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre marknaden för el bör likväl ske stegvis för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.
- (20) När marknaderna stegvis öppnas för full konkurrens bör skillnaderna mellan medlemsstaterna avskaffas så snart som möjligt. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt.
- (21) Nästan alla medlemsstater har valt att säkerställa konkurrensen på elproduktionsmarknaden genom ett öppet tillståndsförfarande. Om tillräcklig elproduktionskapacitet inte anläggs på grundval av tillståndsförfarandet bör dock medlemsstaterna se till att det finns en möjlighet att bidra till att trygga försörjningen genom ett anbuds-förfarande eller ett liknande förfarande.
- Medlemsstaterna bör ha möjlighet att för att skydda miljön och gynna nya tekniska lösningar se till att det finns möjlighet att upphandla ny kapacitet genom ett anbuds-förfarande grundat på offentliggjorda kriterier. Ny kapacitet omfattar bland annat förnybara energikällor och kraftvärmeproduktion.

(22) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat bevakas, var- efter en rapport bör utarbetas om situationen i gemen- skapen som helhet med hänsyn till sammanlänkningskapa- citeten mellan områden. Denna övervakning bör göras i tillräckligt god tid, så att lämpliga åtgärder hinner vidtas om försörjningstryggheten äventyras. Det faktum att nöd- värdig nätinfrastruktur, bland annat sammanlänknings- kapaciteten, anläggs och underhålls bör bidra till en stabil elförsörjning.

(23) Medlemsstaterna bör tillförsäkra hushållskunder, och när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag rätten att få tillgång till el av en bestämd kvalitet till priser som kan jämföras enkelt och klart, medger insyn och är rimliga. För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla hög kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktiv. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekomen- dationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet.

Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som är nödvändiga för att skydda sårbara kunder på den inre marknaden för el. Sådana åtgärder kan variera alltefter de särskilda om- ständigheterna i medlemsstaten i fråga och kan inbegripa specifika åtgärder avseende betalning av elräkningar eller mer generella åtgärder inom socialförsäkringssystemet.

När samhällsomfattande tjänster även tillhandahålls små företag kan åtgärderna för att säkerställa att dessa samhäll- somfattande tjänster tillhandahålls vara olika för hushåll och små företag.

(24) Respekt för kraven på allmännyttiga tjänster är ett grund- läggande krav i detta direktiv, och det är viktigt att det i direktivet anges gemensamma minimikrav som uppfylls av samtliga medlemsstater och som beaktar målen om kon- sumentskydd, försörjningstrygghet, miljöskydd samt likvär- diga konkurrensnivåer i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att kraven på allmännyttiga tjänster kan tolkas på nationell grund, med beaktande av nationella omständig- heter om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen.

(25) Medlemsstaterna får utse en sistahandsleverantör. Denne leverantör kan vara försäljningsavdelningen i ett vertikalt integrerat företag som även fungerar som distributör, un-

der förutsättning att detta uppfyller kraven på åtskillnad och särredovisning i detta direktiv.

(26) De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning får bland annat omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg. Dessa verktyg får inne- fatta ansvarsmekanismer för att garantera den nödvändiga investeringen.

(27) Om de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att full- göra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan definieras som statligt stöd enligt artikel 87.1 i för- draget är medlemsstaterna enligt artikel 88.3 i fördraget skyldiga att underrätta kommissionen om detta.

(28) Kravet på att kommissionen skall underrättas om avslag på ansökan om tillstånd att anlägga ny produktionskapacitet har visat sig vara onödigt administrativt arbete, och bör därför tas bort.

(29) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att skapa en fullständigt fungerande inre marknad för el där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlig- het med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(30) Mot bakgrund av erfarenheten från tillämpningen av rådets direktiv 90/547/EEG av den 29 oktober 1990 om tran- sitering av elektricitet genom kraftledningsnät⁽¹⁾, bör åtgärder vidtas för att säkerställa ett enhetligt och icke-dis- kriminierande tillträde till olika transiteringssystem, inklu- sive gränsöverskridande elöverföring mellan medlemssta- terna. För att lika behandling vid tillträde till elnäten skall kunna tillförsäkras även vid transitering, bör det direktivet upphävas.

(31) Med tanke på omfattningen av ändringarna av direktiv 96/92/EG är det önskvärt av tydlighets- och rationalise- ringsskäl att bestämmelserna i fråga omarbetas.

(32) I detta direktiv respekteras de grundläggande rättigheter och iaktas de principer som erkänns bland annat i Euro- peiska unionens stadga om de grundläggande rättighe- terna.

⁽¹⁾ EGT L 313, 13.11.1990, s. 30. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 98/75/EG (EGT L 276, 13.10.1998, s. 9).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

RÄCKVIDD OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Räckvidd

I detta direktiv fastställs gemensamma regler för produktion, överföring, distribution och leverans av el. Det innehåller regler för elsektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden, kriterier och förfaranden som skall tillämpas för anbud, för beviljande av tillstånd och för driften av system.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *produktion*: framställning av el,
2. *producent*: en fysisk eller juridisk person som framställer el,
3. *överföring*: transport av el i sammanlänkade system med högspänningsnät samt nät med extra hög spänning för tillhandahållande till slutförbrukare eller distributörer, men inte leverans,
4. *systemansvarig för överföringssystemet*: en fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningar till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av el,
5. *distribution*: transport av el i system med högspännings-, mellanspännings- och lågspänningsnät för tillhandahållande till kunder, men inte leverans,
6. *systemansvarig för distributionssystemet*: en fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänkningar till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på distribution av el,
7. *kunder*: grossister eller slutförbrukare av el,
8. *grossister*: fysiska eller juridiska personer som köper el för återförsäljning inom eller utanför det system de är etablerade i,
9. *slutförbrukare*: kunder som köper el för eget bruk,
10. *hushållskunder*: kunder som köper el för sin egen hushållsförbrukning och inte för kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet,
11. *icke-hushållskunder*: fysiska eller juridiska personer som köper el som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning; begreppet omfattar producenter och grossister,
12. *berättigade kunder*: kunder som fritt kan välja elleverantör i den mening som avses i artikel 21 i detta direktiv,
13. *sammanlänkningar*: utrustning som används för sammanlänkning av elsystem,
14. *sammanlänkat system*: ett antal överförings- och distributionssystem som kopplas samman med hjälp av en eller flera sammanlänkningar,
15. *direktledning*: antingen en elledning som kopplar samman en enskild produktionsplats med en enskild kund, eller en elledning som kopplar samman en elproducent och en elleverantör så att dessa direkt kan försörja sina egna fastigheter, dotterbolag och berättigade kunder,
16. *ekonomisk rangordning*: rangordning av källor som tillhandahåller elleveranser enligt ekonomiska kriterier,
17. *stöd tjänster*: all verksamhet som behövs för driften av ett överförings- eller distributionssystem,
18. *systemanvändare*: fysiska eller juridiska personer som levererar till eller får leveranser från ett överförings- eller distributionssystem,
19. *leverans*: försäljning av el till kunder, inklusive återförsäljning,
20. *integrerat elföretag*: ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag,
21. *vertikalt integrerat företag*: ett företag eller en grupp av företag vars inbördes relationer definieras i artikel 3.3 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer⁽¹⁾ och där de berörda företagen/den berörda gruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring eller distribution och minst ett av områdena produktion eller leverans av el,

⁽¹⁾ EGT C 395, 30.12.1989, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97 (EGT C 180, 9.7.1997, s. 1).

22. *anknutet företag*: ett företag enligt betydelsen i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g⁽¹⁾ i fördraget om sammanställt redovisning (*) och/eller intresseföretag enligt betydelsen i artikel 33.1 i samma direktiv och/eller företag som tillhör samma aktieägare,
23. *horisontellt integrerat företag*: ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena: produktion för försäljning, överföring, distribution eller leverans av el samt annan verksamhet utanför elsektorn,
24. *anbudsförfarande*: förfarande genom vilket planerade ytterligare behov och ersättningskapacitet täcks genom leveranser från ny eller befintlig produktionskapacitet,
25. *långtidsplanering*: planering av investeringsbehovet i fråga om produktions-, överförings- och distributionskapacitet på lång sikt för att kunna möta systemets efterfrågan på el och för att säkra leveranserna till kunderna,
26. *litet enskilt system*: varje system med en förbrukning på mindre än 3 000 GWh under 1996, där mindre än 5 % av årsförbrukningen erhålls genom sammanlänkning med andra system,
27. *enskilt mikrosystem*: varje system med en förbrukning på mindre än 500 GWh år 1996 och där det inte finns någon koppling till andra system,
28. *tillförlitlighet*: både försörjningstrygghet i fråga om el och teknisk säkerhet,
29. *styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan*: en övergripande eller integrerad metod som syftar till att påverka elförbrukningens omfattning och den tidpunkt vid vilken elen förbrukas för att därigenom minska förbrukningen av primär energi och toppbelastningar genom att i stället för investeringar i ökad produktionskapacitet gynna investeringar i energieffektivitetsåtgärder eller andra åtgärder, såsom leveransavtal som kan avbrytas, om det sistnämnda alternativet är mest effektivt och ekonomiskt med hänsyn till de positiva effekterna för miljön och försörjningstrygghets- och distributionskostnadsaspekterna av lägre energiförbrukning,

30. *förnybara energikällor*: förnybara icke-fossila energikällor (vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsanläggningar och biogaser),
31. *distribuerad produktion*: produktionsanläggningar som är anslutna till distributionssystem.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR ORGANISATIONEN AV SEKTORN

Artikel 3

Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd

1. Medlemsstaterna skall, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, se till att elföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt och hållbar elmarknad, och de får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, för att tillgodose det allmänna ekonomiska intresset, ålägga företag som bedriver verksamhet inom elsektorn att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, regelbundenhet i leveranserna, kvalitet och pris samt miljöskydd, inbegripet klimatskydd och energieffektivitet. Dessa åligganden skall vara klart definierade, öppna, icke-diskriminerande och kontrollerbara. När det gäller försörjningstrygghet, styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och för att uppfylla de miljömål som avses i denna punkt får medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till att tredje part kan komma att ansöka om tillträde till systemet.

3. Medlemsstaterna skall inom sitt territorium se till att alla hushållskunder, och, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag, det vill säga företag som har färre än 50 anställda, och en årlig omsättning eller balansomsättning som inte överstiger 10 miljoner euro, har rätt till samhällsomfattande tjänster, det vill säga rätt till elleveranser av en bestämd kvalitet till rimliga priser. Medlemsstaterna får i detta syfte utse en sistahandsleverantör. Medlemsstaterna skall ålägga distributionsföretagen att ansluta kunderna till sina nät enligt villkor och tariffer som fastställts i enlighet med förfarandet i artikel 23.2.

(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

(¹) EGT C 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG av (EGT C 283, 27.10.2001, s. 28).

Första stycket skall genomföras på ett öppet och icke-diskriminerande sätt och skall inte hindra öppnandet av marknaderna enligt vad som föreskrivs i artikel 21.

4. Om det tillhandahålls ekonomisk ersättning, annan form av ersättning och exklusiva rättigheter som en medlemsstat beviljar för uppfyllandet av åliggandena i punkterna 2 och 3, skall detta ske på ett icke-diskriminerande och öppet sätt.

5. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare, och de skall särskilt se till att utsatta kunder skyddas, bl.a. genom åtgärder för att hjälpa dem undvika avstängning från leverans. Medlemsstaterna får härvid vidta åtgärder för att skydda slutförbrukare i avlägsna områden. De skall garantera en hög konsumentskyddsnivå, särskilt i form av klara och begripliga avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Medlemsstaterna skall se till att berättigade kunder i praktiken kan byta till en ny leverantör. Åtminstone när det gäller hushållskunder skall dessa åtgärder bland annat omfatta dem som anges i bilaga A.

6. Medlemsstaterna skall se till att elleverantörerna på eller i samband med fakturorna och i reklam som riktar sig till slutförbrukare anger följande:

- a) Varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga bränslesammansättning som företaget använt under det gångna året.
- b) Åtminstone hänvisning till befintliga referenskällor, t.ex. webbsidor, där information finns tillgänglig för allmänheten om den inverkan på miljön som elframställning från olika energikällor har åtminstone i form av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp.

För el som anskaffats på en elbörs eller importerats från ett företag som är beläget utanför gemenskapen kan aggregerade uppgifter som börsern eller företaget tillhandahållit under föregående år användas.

Medlemsstaterna skall se till att det inrättas lämpliga mekanismer, t.ex. av leverantören, för att verifiera att informationen om bränslesammansättningen är tillförlitlig.

7. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd, däribland även åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och metoder för att bekämpa klimatförändringar, samt försörjningstrygghet. Åtgärderna kan bl.a. omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg, för underhåll och anläggning av nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammanlänkingskapacitet.

8. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artiklarna 6, 7, 20 och 22, om tillämpningen av dessa, rättsligt eller i praktiken, skulle hindra elföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem i det allmänna ekonomiska intresset och om handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det skulle strida mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder i enlighet med detta direktiv och artikel 86 i fördraget.

9. Medlemsstaterna skall när de genomfört direktivet informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra förpliktelserna om samhällsomfattande och allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om åtgärdernas eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. De skall därefter vartannat år underätta kommissionen om eventuella ändringar av åtgärderna, oavsett om de kräver undantag från detta direktiv eller ej.

Artikel 4

Övervakning av försörjningstryggheten

Medlemsstaterna skall se till att frågor som rör försörjningstrygghet övervakas. Vid behov får medlemsstaterna överlåta denna uppgift åt de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23.1. Denna övervakning skall i synnerhet omfatta balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, samt nätens kvalitet och underhållsnivå samt åtgärder för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leverans från en eller flera leverantörers sida. De behöriga myndigheterna skall senast den 31 juli vartannat år offentliggöra en rapport i vilken resultaten av övervakningen av dessa frågor och de åtgärder som vidtagits eller planerats skall anges; rapporten skall därefter genast överlämnas till kommissionen.

Artikel 5

Tekniska regler

Medlemsstaterna skall se till att tekniska säkerhetskriterier definieras och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av produktionsanläggningar, distributionsystem, direktanslutna konsumenters utrustning, sammanlänkningar för sammankoppling och direktledningar fastställs. Dessa tekniska regler skall säkerställa att systemen är driftskompatibla, och de skall vara objektiva och icke-diskriminerande. De skall anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssektorns tjänster⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet senast ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT C 217, 5.8.1998, s. 18).

KAPITEL III
PRODUKTION

Artikel 6

Tillståndsförfarande för ny kapacitet

1. Vid anläggning av ny produktionskapacitet skall medlemsstaterna använda ett tillståndsförfarande som skall genomföras enligt objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande kriterier.

2. Medlemsstaterna skall fastställa kriterier för beviljandet av tillstånd att anlägga produktionskapacitet på deras territorium. Dessa kriterier kan avse

- a) teknisk säkerhet i elsystemet, elinstallationer och tillhörande utrustning, samt försörjningstryggheten,
- b) skydd av befolkningens hälsa och säkerhet,
- c) miljöskydd,
- d) markanvändning och lokalisering,
- e) användningen av allmän mark,
- f) energieffektivitet,
- g) typ av primärkällor,
- h) sökandens egenskaper, t.ex. teknisk, ekonomisk och finansiell förmåga,
- i) överensstämmelse med de åtgärder som vidtagits i enlighet med artikel 3.

3. Medlemsstaterna skall se till att tillståndsförfarandena för små producenter och/eller distribuerad produktion tar hänsyn till deras begränsade storlek och eventuella inverkan.

4. Förfarandena och kriterierna för beviljande av tillstånd skall offentliggöras. Om en ansökan om tillstånd avslås skall den sökande informeras om skälen för avslagsbeslutet. Skälen skall vara objektiva, icke-diskriminerande, välgrundade och vederbörligen dokumenterade. Den sökande skall ha möjlighet att överklaga.

Artikel 7

Anbudsförfarande för ny kapacitet

1. För att trygga försörjningen skall medlemsstaterna se till att det genom ett anbudsörfarande eller ett likvärdigt förfarande i fråga om öppenhet och icke-diskriminering grundat på offentliggjorda kriterier finns möjlighet att erbjuda ny kapacitet eller åtgärder för styrning av energieffektiviteten/energiefterfrågan. Dessa förfaranden får dock bara användas om den produktionskapacitet som anläggs med tillämpning av tillståndsförfarandet eller de åtgärder som vidtas för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan inte är tillräckliga för att säkerställa försörjningstryggheten.

2. Medlemsstaterna kan för att skydda miljön och gynna nya tekniska lösningar se till att det finns möjlighet att upphandla ny kapacitet genom ett anbudsörfarande grundat på offentliggjorda kriterier. Ett sådant anbudsörfarande får gälla ny kapacitet eller åtgärder för styrning av energieffektiviteten/energiefterfrågan. Ett anbudsörfarande får dock bara användas om den produktionskapacitet som anläggs med tillämpning av tillståndsförfarandet eller de åtgärder som vidtas inte är tillräckliga för att uppnå dessa mål.

3. Närmare uppgifter om ett anbudsörfarande avseende produktionskapacitet och åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* senast sex månader före den sista dagen för inlämnande av anbud.

Anbudsspecifikationerna skall göras tillgängliga i tillräckligt god tid för att alla intresserade företag som är etablerade på en medlemsstats territorium skall kunna lämna in anbud.

I syfte att garantera öppenhet och icke-diskriminering skall anbudsspecifikationerna innehålla en detaljerad beskrivning av kontraktsspecifikationerna och det förfarande som skall följas av alla anbudsgivare samt en uttömmande förteckning över de kriterier som skall styra urvalet av anbudsgivare och tilldelningen av kontrakt, inklusive stimulansåtgärder som omfattas av anbudsörfarandet, t.ex. subventioner. Dessa specifikationer får också avse de områden som anges i artikel 6.2.

4. I anbudsinfordringar avseende erforderlig produktionskapacitet skall hänsyn också tas till anbud om elleveranser med långtidsgarantier från befintliga produktionsanläggningar, under förutsättning att tillkommande krav kan tillgodoses på detta sätt.

5. Medlemsstaterna skall utse en myndighet, ett offentligt organ eller ett enskilt organ vars verksamhet inte omfattar elproduktion, elöverföring, eldistribution eller elleveranser och som kan vara den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1, att ansvara för organisation, övervakning och kontroll av anbudsörfarandet i punkterna 1–4. Om den systemansvarige för överföringssystemet är helt oberoende av annan verksamhet utan ägarsamband med överföringssystemet, får den systemansvarige utses till det organ som ansvarar för organisation, övervakning och kontroll av anbudsörfarandet. Denna myndighet eller detta organ skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa sekretess för uppgifterna i anbuderna.

KAPITEL IV

DRIFT AV ÖVERFÖRINGSSYSTEM

Artikel 8

Utseende av systemansvariga för överföringssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger överföringssystem att utse en eller flera systemansvariga för överföringssystemet. Medlemsstaterna skall se till att de systemansvariga för överföringssystemet handlar i enlighet med artiklarna 9–12.

Artikel 9

Uppgifter som åligger de systemansvariga för överförings-systemet

Varje systemansvarig för överföringssystemet skall ansvara för följande:

- a) Att säkerställa systemets långsiktiga förmåga att uppfylla rimliga krav på överföring av elenergi.
- b) Att bidra till försörjningstryggheten genom lämplig överföringskapacitet och systemtillförlitlighet.
- c) Att styra energiflödena i systemet, med beaktande av utbyten med andra sammanlänkade system. Den systemansvarige skall därför vara ansvarig för att elnätet är säkert, tillförlitligt och effektivt och därvid säkerställa att alla nödvändiga stödtjänster är tillgängliga i den mån som denna tillgänglighet är oberoende av andra överföringssystem med vilket systemet är sammanlänkat.
- d) Att förse den systemansvarige för andra system med vilka systemet är sammanlänkat med tillräcklig information för att säker och effektiv drift, samordnad utveckling och driftskompatibilitet i det sammanlänkade systemet skall kunna garanteras.
- e) Att ingen diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för anknutna företag.
- f) Att förse systemanvändarna med den information som behövs för att de skall kunna få effektivt tillträde till systemet.

Artikel 10

Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystemet

1. Om den systemansvarige för överföringssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med överföring. Detta krav skall varken innebära eller leda till ett krav på att ägande av tillgångar i överföringssystemet skiljs från det vertikalt integrerade företaget.
2. För att säkerställa att den systemansvarige för överföringssystemet som avses i punkt 1 är oberoende skall följande minimikriterier gälla:
  - a) Personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, distribution eller leverans av el.
  - b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos dem som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
  - c) Den systemansvarige för överföringssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget, när

det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen i ett dotterbolag skyddas.

- d) Den systemansvarige för överföringssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall lämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1.

Artikel 11

Inmatningsordning och balansering

1. Utan att detta inverkar på leveranser av el som grundas på kontraktsskyldigheter, inklusive sådana som härrör från anbuds-specifikationerna, skall den systemansvarige för överföringssystemet, när den systemansvarige har denna funktion, ansvara för inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna inom sitt område och bestämma hur sammanlänkningsningar till andra system skall utnyttjas.
2. Inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna och utnyttjandet av sammanlänkningsningar skall fastställas på grundval av kriterier som kan godkännas av medlemsstaten och som måste vara objektiva, offentliggjorda och tillämplas på ett icke-diskriminerande sätt som garanterar att den inre marknaden för el fungerar väl. I kriterierna skall den ekonomiska rangordning som gäller el från tillgängliga installationer för elproduktion, eller från överföring genom sammanlänkningsningar, samt de tekniska begränsningarna i systemet beaktas.
3. En medlemsstat får ålägga den systemansvarige att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningar, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall, eller kraftvärmeverk.
4. En medlemsstat får med hänsyn till försörjningstryggheten bestämma att produktionsanläggningar som använder inhemska källor för primärenergi skall prioriteras i en utsträckning som inte under något kalenderår överstiger 15 % av den totala mängd primärenergi som behövs för att producera den el som förbrukas i den berörda medlemsstaten.
5. Medlemsstaterna får kräva att de systemansvariga för överföringssystem uppfyller vissa minimikrav i fråga om underhåll och utveckling av överföringssystemet, inklusive dess sammanlänkningskapacitet.
6. Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att täcka energiförluster och reservkapacitet inom sina system i enlighet med öppna, icke-diskriminerande och marknadsorienterade förfaranden närhelst de har denna funktion.

7. De regler för balansering av elsystemet som fastställs av systemansvariga för överföringssystemet skall vara objektiva, öppna och icke-diskriminerande, vilket även skall gälla för reglerna för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av systemansvarigas nät. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

Artikel 12

Sekretess när det gäller systemansvariga för överföringssystemet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 18 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall den systemansvarige för överföringssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

KAPITEL V

DRIFT AV DISTRIBUTIONSSYSTEM

Artikel 13

Utseende av systemansvariga för distributionssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga företag som äger eller är ansvariga för distributionssystemet att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystemet. Medlemsstaterna skall se till att de systemansvariga för distributionssystemet handlar i överensstämmelse med artiklarna 14–16.

Artikel 14

Uppgifter som åligger de systemansvariga för distributionssystemet

1. Den systemansvarige för distributionssystemet skall med vederbörlig hänsyn till miljön upprätthålla säker, tillförlitlig och effektiv eldistribution inom sitt område.

2. Den systemansvarige får inte i något fall göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av användare av systemet, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.

3. Den systemansvarige för distributionssystemet skall förse systemanvändarna med erforderlig information för att de skall kunna få effektivt tillträde till systemet.

4. En medlemsstat får ålägga den systemansvarige för distributionssystemet att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningar, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall, eller kraftvärmeverk.

5. Systemansvariga för distributionssystemet skall anskaffa den energi de behöver för att täcka energiförluster och reservkapacitet inom sina system i enlighet med öppna, icke-diskriminerande och marknadsorienterade förfaranden, närhelst de har denna funktion. Detta krav skall inte påverka användningen av elektricitet som erhållits enligt avtal som slöts före den 1 januari 2002.

6. I det fall de systemansvariga ansvarar för balansering av eldistributionssystemet skall de av dem fastställda reglerna härför, inklusive regler för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

7. När den systemansvarige planerar en utbyggnad av distributionsnätet skall hänsyn tas till sådana åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och/eller distribuerad produktion som kan komma att ersätta behovet av att uppgradera eller ersätta elkapaciteten.

Artikel 15

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet

1. Om den systemansvarige för distributionssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. Detta krav skall varken innebära eller leda till ett krav på att ägande av tillgångar i distributionssystemet skiljs från det vertikalt integrerade företaget.

2. För att säkerställa att den systemansvarige för distributionssystemet som avses i punkt 1 är oberoende skall följande minimikriterier gälla:

- a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring, eller leverans av el.
- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den systemansvarige för distributionssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen i ett dotterbolag skyddas.

- d) Den systemansvarige för distributionssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1 och 2 på integrerade elföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder eller levererar till små, enskilda system.

Artikel 16

Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 18 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall den systemansvarige för distributionssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

Artikel 17

Kombinerat systemansvar

Reglerna i artiklarna 10.1 och 15.1 hindrar inte verksamhet av ett kombinerat systemansvar för överförings- och distributionsystem som vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande är oberoende av annan verksamhet utan samband med drift av överförings- eller distributionsystem och som uppfyller följande krav:

- Personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion eller leverans av el.
- Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- Den kombinerade systemansvarige skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen i ett dotterbolag skyddas.
- Den kombinerade systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtagits för

att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

KAPITEL VI

SÄRREDOVISNING AV OLIKA VERKSAMHETER SAMT INSYN OCH ÖPPENHET I BOKFÖRINGEN

Artikel 18

Rätt till tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23, skall i den utsträckning som krävs för att de skall kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till elföretagens räkenskaper i enlighet med artikel 19.

2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23, skall behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna skall kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 19

Särredovisning

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att elföretagens bokföring genomförs i enlighet med punkterna 2–3.

2. Elföretag skall, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sina årsredovisningar i enlighet med de bestämmelser i nationell lagstiftning som avser årsredovisning för aktiebolag och har fastställts till följd av rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag ⁽¹⁾.

Företag som enligt lag inte är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning skall hålla en kopia av den tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

(*) Titeln till direktiv 78/660/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

⁽¹⁾ EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG (EGT C 283, 27.10.2001, s. 28).

3. Elföretag skall i sin interna bokföring särredovisa överförings- och distributionsverksamheten var för sig så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen. De skall också redovisa, eventuellt genom en sammanställd redovisning, andra elverksamheter utan samband med överföring eller distribution. Fram till den 1 juli 2007 skall de särredovisa leveranserna till berättigade kunder och leveranserna till icke-berättigade kunder. Inkomster från äganderätt till överförings-/distributionssystemet skall specificeras i bokföringen. Vid behov skall de upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför elsektorn. Den interna bokföringen skall omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren.

KAPITEL VII

ORGANISATION AV TILLTRÄDE TILL SYSTEMET

Artikel 20

Tillträde för tredje part

1. Medlemsstaterna skall se till att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystemen grundad på offentliggjorda tariffer, som skall gälla för alla berättigade kunder samt tillämpas objektivt och utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna skall se till att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, är godkända innan de träder i kraft i enlighet med artikel 23 samt att tarifferna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.

2. Den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet får vägra tillträde till systemet om det saknar nödvändig kapacitet. Väl grundade skäl som särskilt tar hänsyn till artikel 3 måste anföras för en sådan vägran. Vid behov, och om tillträde till systemet har vägrats, skall medlemsstaterna se till att den systemansvarige tillhandahåller relevant information om vilka åtgärder som skulle erfordras för att förstärka systemet. Den part som begär sådan information får åläggas en rimlig avgift för att täcka kostnaderna för tillhandahållande av informationen.

Artikel 21

Öppnande av marknaderna och ömsesidighet

1. Medlemsstaterna skall se till att följande kunder är berättigade:

- a) Fram till den 1 juli 2004, de berättigade kunder som avses i artikel 19.1–3 i direktiv 96/92/EG. Medlemsstaterna skall senast den 31 januari varje år offentliggöra kriterierna för fastställandet av vilka dessa berättigade kunder är.
- b) Senast från och med den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder.

c) Från och med den 1 juli 2007, samtliga kunder.

2. För att undvika bristande jämvikt när elmarknaderna öppnas:

- a) får avtal om leverans av el med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system inte förbjudas, om kunden anses berättigad i båda de berörda systemen,
- b) får kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av led a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de båda systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda leveransen på begäran av den medlemsstat där den berättigade kunden är belägen.

Artikel 22

Direktledningar

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

- a) alla producenter och leverantörer av el som är etablerade inom deras territorium att leverera till sina egna fastigheter, dotterbolag och berättigade kunder genom en direktledning,
- b) varje berättigad kund inom deras territorium att få leveranser via en direktledning från ett producent- och leveransföretag.

2. Medlemsstaterna skall fastställa kriterier för beviljandet av tillstånd att uppföra direktledningar inom deras territorium. Dessa kriterier skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

3. Möjligheten att leverera el genom en direktledning enligt punkt 1 skall inte påverka möjligheten att ingå elavtal i enlighet med artikel 20.

4. Medlemsstaterna får göra tillståndet att uppföra en direktledning avhängigt antingen av att tillträde till systemet vägrats på grundval av artikel 20, eller av att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 23 inletts.

5. Medlemsstaterna får vägra att meddela tillstånd till en direktledning om ett sådant tillstånd skulle strida mot bestämmelserna i artikel 3. Väl grundade skäl skall anges för en sådan vägran.

Artikel 23

Tillsynsmyndigheter

1. Medlemsstaterna skall utse ett eller flera behöriga organ som skall fungera som tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter skall vara fullständigt oberoende av elindustrins intressen. De skall åtminstone ansvara för att säkerställa icke-diskriminering, effektiv konkurrens och att marknaden fungerar effektivt, genom att åtminstone särskilt övervaka följande:

- a) Bestämmelserna för förvaltning och tilldelning av sammanlänkningskapacitet, tillsammans med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater med vilka sammanlänkning förekommer.
- b) Alla mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella elnätet.
- c) Den tid som överförings- och distributionsföretag behöver för att genomföra sammanlänkningar och reparationer.
- d) Offentliggörande av information från de systemansvariga för överförings- och distributionssystem om sammanlänkningar, nätanvändning och kapacitetsfördelning till berörda parter, med beaktande av behovet av att icke sammanfattad information behandlas som kommersiellt konfidentiell.
- e) Effektiv särredovisning enligt artikel 19 för att förhindra korssubventionering inom verksamhetsgrenarna produktion, överföring, distribution och leverans.
- f) Villkor och tariffer för anslutning av nya elproducenter så att det säkerställs att dessa villkor och tariffer är objektiva, öppna och icke-diskriminerande, särskilt med beaktande av kostnaderna och fördelarna med olika tekniska lösningar för förnybara energikällor, distribuerad produktion och kraftvärme.

2. Tillsynsmyndigheterna skall ansvara för att, innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för

- a) anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer,
- b) tillhandahållandet av balanstjänster.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall underställa det relevanta organet i medlemsstaten de tariffer eller åtminstone de metoder som avses i den punkten samt ändringarna i punkt 4 för formellt beslut. Dessa tariffer eller metoderna eller ändringarna av dessa skall offentliggöras tillsammans med beslutet vid det formella antagandet.

4. Tillsynsmyndigheterna skall ha befogenhet att vid behov begära att de systemansvariga ändrar de villkor, tariffer, regler, mekanismer och metoder som avses i punkterna 1, 2 och 3 för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

5. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för överförings- eller distributionssystem avseende de villkor, tariffer och metoder som avses i punkterna 1, 2 och 4 får inte klagomålet till tillsynsmyndigheten som i egenskap av tvistlösande myndighet skall fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten begär ytterligare upplysningar. Denna period får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Ett sådant beslut skall vara bindande såvida inte det upphävs vid ett överklagande.

Om klagomålet gäller anslutningsavgifter för nya, större produktionsanläggningar, får tillsynsmyndigheten förlänga tvåmånadersperioden.

6. Varje berörd part som har rätt till klagomål mot ett beslut om metoder som fattats i enlighet med punkterna 2, 3 eller 4 eller, om tillsynsmyndigheten är skyldig att samråda om de föreslagna metoderna får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inte ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål skall inte utgöra hinder för verkställighet.

7. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att se till att tillsynsmyndigheterna kan utföra sina åligganden enligt punkterna 1–5 snabbt och effektivt.

8. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av en dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa system skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

9. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när sekretessbestämmelserna i detta direktiv inte har följts.

10. Vid gränsöverskridande tvister skall den beslutande tillsynsmyndigheten vara den tillsynsmyndighet som är behörig med avseende på den systemansvarige som vägrar utnyttjande av eller tillträde till systemet.

11. Klagomål enligt punkterna 5 och 6 skall inte påverka rätten att överklaga enligt gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen.

KAPITEL VIII

Artikel 27

SLUTBESTÄMMELSER

Granskningsförfarande

Artikel 24

Skyddsåtgärder

I händelse av en plötslig kris på energimarknaden och om personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet hotas, eller om energiförsörjningssystemets integritet hotas, får en medlemsstat tillfälligt vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

Sådana åtgärder får endast orsaka minsta möjliga störning av den inre marknadens funktion och får inte vara mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa de plötsliga svårigheter som har uppstått.

Den berörda medlemsstaten skall utan dröjsmål anmäla dessa åtgärder till övriga medlemsstater och till kommissionen, som får besluta att den berörda medlemsstaten skall ändra eller upphäva sådana åtgärder, i den utsträckning som de snedvrider konkurrensen och negativt påverkar handeln på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.

Artikel 25

Övervakning av elimport

Medlemsstaterna skall var tredje månad informera kommissionen om de tre föregående månadernas elimport från tredje land, uttryckt i fysiska flöden.

Artikel 26

Undantag

1. Medlemsstater som efter det att direktivet har trätt i kraft kan visa att det har uppstått påtagliga problem för driften av deras små, enskilda system får ansöka om undantag från tillämpliga bestämmelser i kapitlen IV, V, VI och VII, samt kapitel III, när det gäller enskilda mikrosystem, i fråga om renovering, uppgradering och utvidgning av befintlig kapacitet, vilka får beviljas av kommissionen. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, varvid sekretess skall iaktas. Beslutet skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*. Denna artikel skall även tillämpas på Luxemburg.

2. En medlemsstat som efter det att direktivet har trätt i kraft av tekniska skäl har avsevärda problem med att öppna sin marknad för vissa begränsade grupper av sådana icke-hushållskunder som avses i artikel 21.1 b får ansöka om undantag från denna bestämmelse, vilket kommissionen kan bevilja för en tidsperiod på högst 18 månader efter det datum som anges i artikel 30.1. Ett sådant undantag skall under alla omständigheter upphöra vid det datum som anges i artikel 21.1 c.

Om kommissionen i den rapport som avses i artikel 28.3 drar den slutsatsen, mot bakgrund av det sätt på vilket tillträde till nätet faktiskt har genomförts i en medlemsstat – vilket ger upphov till fullt effektivt, icke-diskriminerande och obehindrat nättillträde – att vissa skyldigheter som företag åläggs i enlighet med detta direktiv (inklusive skyldigheterna när det gäller åtskillnad i rättsligt avseende för systemansvariga för distributionssystemet) inte står i proportion till det mål som eftersträvas, får den berörda medlemsstaten av kommissionen anhålla om befrielse från kravet i fråga.

Medlemsstaten skall omedelbart underrätta kommissionen om denna begäran och lämna all den relevanta information som är nödvändig för att visa att den slutsats som dragits i rapporten om att effektivt nättillträde garanteras kommer att kvarstå.

Inom tre månader efter det att kommissionen har blivit underrättad skall den ta ställning till den berörda medlemsstatens begäran och vid behov lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet om att ändrade relevanta bestämmelserna i direktivet eller vidta andra lämpliga åtgärder.

Artikel 28

Rapportering

1. Kommissionen skall övervaka och se över tillämpningen av detta direktiv och skall före utgången av det första året efter det att direktivet trätt i kraft, och därefter varje år, överlämna en övergripande rapport till Europaparlamentet och rådet om de framsteg som gjorts. Rapporten skall omfatta åtminstone följande:

- a) Erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och fullt ut fungerande inre marknad för el och de hinder som kvarstår för att uppnå detta mål, t.ex. i form av dominerande marknadsställning, koncentrationer på marknaden, underprissättning och beteenden som motverkar konkurrens.
- b) I vilken utsträckning kraven på åtskillnad och särredovisning och tariffering i direktivet har lett till att tillträdet till gemenskapens elnät blivit rättvist och icke-diskriminerande och till att likvärdiga konkurrensnivåer har uppnåtts, samt vilka ekonomiska, miljömässiga och sociala följder öppnandet av elmarknaden fått för kunderna.
- c) En analys av frågor rörande systemens kapacitetsnivå och försörjningstrygghet när det gäller el i gemenskapen, särskilt rådande och förväntad balans mellan tillgång och efterfrågan med beaktande av den fysiska kapaciteten för överföring mellan olika områden.
- d) Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida.

- e) Genomförandet av undantaget som föreskrivs i artikel 15.2 i syfte att eventuellt se över tröskeln.
- f) En allmän bedömning av de framsteg som gjorts inom ramen för de bilaterala förbindelserna med de tredje länder som producerar och exporterar eller transporterar el, inbegripet vilka framsteg dessa länder har gjort när det gäller integration av marknaden, handel och tillträde till näten.
- g) Behovet av eventuella harmoniseringskrav som inte är kopplade till bestämmelserna i detta direktiv.
- h) Det sätt på vilket medlemsstaterna i praktiken har genomfört kraven om energimärkning i artikel 3.6, och det sätt på vilket eventuella rekommendationer från kommissionen i denna fråga har beaktats.

Rapporten får vid behov även innehålla rekommendationer, särskilt när det gäller räckvidden för bestämmelsen om märkning.

2. Vartannat år skall den rapport som avses i punkt 1 även omfatta en analys av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att uppfylla förpliktelseerna om allmännyttiga tjänster, samt en bedömning av dessa åtgärders effektivitet och, i synnerhet, deras inverkan på konkurrensen på elmarknaden. Rapporten får vid behov innehålla rekommendationer om vilka åtgärder som bör vidtas på nationell nivå för att uppnå en hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna eller för att förhindra en avskärmning av marknaden.

3. Kommissionen skall senast den 1 januari 2006 överlämna en detaljerad rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen när det gäller att skapa en inre marknad för el. I rapporten skall särskilt redovisas

- förekomsten av icke-diskriminerande nättillträde,
- effektiviteten i tillsynen,
- utvecklingen av infrastrukturen för sammanlänknings- och försörjningstryggheten inom gemenskapen,
- i vilken utsträckning de fullständiga fördelarna av att marknaden öppnas tillfaller små företag och hushåll, särskilt i fråga om de samhällsomfattande tjänsterna och kvaliteten på de allmännyttiga tjänsterna,
- i vilken utsträckning marknaderna i praktiken är öppna för effektiv konkurrens,
- i vilken utsträckning kunderna verkligen byter leverantörer och omförhandlar tariffer,
- prisutvecklingen, inbegripet leveranspriserna, i förhållande till i hur stor utsträckning marknaderna öppnas,
- de erfarenheter som vunnits vid tillämpningen av direktivet vad gäller det verkliga oberoendet för systemansvariga i vertikalt integrerade företag och huruvida andra åtgärder utöver funktionellt oberoende och separata redovisningar har utvecklats vilkas effekt är likvärdig med åtskillnad i rättsligt avseende.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att garantera hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att säkerställa fullständigt och faktiskt oberoende för de systemansvariga för distributionssystemet före den 1 juli 2007.

Artikel 29

Upphävande

Direktiv 90/547/EEG skall upphöra att gälla den 1 juli 2004.

Direktiv 96/92/EG skall härmed upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar medlemsstaternas förpliktelser när det gäller tidsfrister för införlivande och tillämpning av nämnda direktiv. Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till det här direktivet och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga B.

Artikel 30

Genomförandet

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 juli 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna får uppskjuta genomförandet av artikel 15.1 till den 1 juli 2007.

3. När medlemsstater antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 31

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 32

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i ...

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA A

KONSUMENTSKYDDSAÅTGÄRDER

Om inte annat följer av gemenskapsreglerna om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG ⁽¹⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG ⁽²⁾, skall de åtgärder som avses i artikel 3 tillförsäkra kunderna följande:

a) Rätt till ett avtal med sin eltjänstleverantör, i vilket följande anges:

- Leverantörens namn och adress.
- De tjänster som tillhandahålls, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga inkopplingen.
- Eventuella underhållstjänster som tillhandahålls.
- På vilket sätt aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan erhållas.
- Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp samt eventuell rätt till frånträde.
- Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.
- Hur det tvistlösningsförfarande som avses i led f inleds.

Villkoren skall vara skäligen och kända på förhand. Information om dem bör under alla omständigheter ges innan avtalet ingås eller bekräftas. Om avtal ingås genom en mellanhand skall ovannämnda upplysningar också tillhandahållas innan avtalet ingås.

- b) Underrättelse i god tid om varje avsikt att ändra avtalsvillkoren och i samband med denna information underrättelse om att de har rätt att frånträda avtalet. Tjänstleverantörerna skall underrätta sina kunder direkt om varje avgiftshöjning vid en lämplig tidpunkt som inte infaller senare än en normal faktureringsperiod efter det att höjningen trätt i kraft. Medlemsstaterna skall se till att kunder har möjlighet att frånträda avtal om de inte godtar de nya villkor som eltjänstleverantören meddelat.
- c) Klar och tydlig information om priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av eltjänster.
- d) Brett val av betalningssätt. Alla skillnader i villkor och bestämmelser skall motsvara leverantörens kostnader för de olika betalningssystemen. De allmänna villkoren skall vara skäligen, klara och begripliga. De skall meddelas på ett klart och lättbegripligt språk. Kunderna skall skyddas mot oskäligen eller vilseledande försäljningsmetoder.
- e) Möjlighet att byta leverantör utan kostnad.
- f) Tillgång till klara och lättförståeliga, okomplicerade och billiga förfaranden för behandling av kundernas klagomål. Sådana förfaranden skall göra det möjligt att lösa tvister snabbt och rättvist. När det är befogat skall de innefatta ett system för ersättning och/eller återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i kommissionens rekommendation 98/257/EG ⁽³⁾.
- g) Information om sina rättigheter när det gäller samhällsomfattande tjänster, om de har tillgång till samhällsomfattande tjänster, enligt de bestämmelser som medlemsstaterna antagit i enlighet med artikel 3.3.

⁽¹⁾ EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

BILAGA B

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 96/92/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Art. 1 Räckvidd
Artikel 2	Art. 2 Definitioner
Artiklarna 3 & 10(1)	Art. 3 Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd
—	Art. 4 Övervakning av försörjningstryggheten
Artikel 7(2)	Art. 5 Tekniska regler
Artiklarna 4 & 5	Art. 6 Tillståndsförfarande för ny kapacitet
Artiklarna 4 & 6	Art. 7 Anbudsförfarande för ny kapacitet
Artikel 7(1)	Art. 8 Utseende av systemansvariga för överföringssystemet
Artikel 7(3)–(5)	Art. 9 Uppgifter som åligger de systemansvariga för överföringssystemet
Artikel 7(6)	Art. 10 Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystemet
Artikel 8	Art. 11 Inmatningsordning och balansering
Artikel 9	Art. 12 Sekretess när det gäller systemansvariga för överföringssystemet
Artiklarna 10(2) & (3)	Art. 13 Utseende av systemansvariga för distributionssystemet
Artikel 11	Art. 14 Uppgifter som åligger de systemansvariga för distributionssystemet
—	Art. 15 Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet
Artikel 12	Art. 16 Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet
—	Art. 17 Kombinerat systemansvar
Artikel 13	Art. 18 Rätt till tillgång till räkenskaper
Artikel 14	Art. 19 Särredovisning
Artiklarna 15–18	Art. 20 Tillträde för tredje part
Artikel 19	Art. 21 Öppnande av marknaderna och ömsesidighet
Artikel 21	Art. 22 Direktledning
Artiklarna 20(3)–(4) & 22	Art. 23 Tillsynsmyndigheter
Artikel 23	Art. 24 Skyddsåtgärder
—	Art. 25 Övervakning av elimport
Artikel 24	Art. 26 Undantag
—	Art. 27 Granskningsförfarande
Artiklarna 25 & 26	Art. 28 Rapportering
—	Art. 29 Upphävande
Artikel 27	Art. 30 Genomförandet
Artikel 28	Art. 31 Ikraftträdande
Artikel 29	Art. 32 Adressater
	Bilaga A Konsumentskyddsåtgärder

RÅDETS MOTIVERING

I. INLEDNING

1. Den 2 maj 2001 lade kommissionen fram ett förslag till direktiv om ändring av direktiven 96/92/EG och 98/30/EG ⁽¹⁾. Förslaget grundar sig på artiklarna 47.5, 55 och 95 i fördraget.
2. Ekonomiska och sociala kommittén avgav sitt yttrande ⁽²⁾ den 3 oktober 2001. Regionkommittén beslutade att inte yttra sig.
3. Europaparlamentet antog sitt yttrande ⁽³⁾ vid första behandlingen den 13 mars 2002 och godkände 157 förslag till ändringar, av vilka 90 gällde el och 67 gas. Mot bakgrund av yttrandet lade kommissionen fram ett ändrat förslag den 10 juni 2002 ⁽⁴⁾.
4. Den 3 februari 2003 antog rådet sin gemensamma ståndpunkt i överensstämmelse med artikel 251 i fördraget.

II. SYFTET MED FÖRSLAGET

5. Förslaget ingår tillsammans med förordningen om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel i ett paket och innehåller kvantitativa bestämmelser om ett fullständigt öppnande av marknaderna för alla kunder senast den 1 januari 2005 och kvalitativa bestämmelser om åtskillnad när det gäller överföring och distribution, tillträde för tredje part, tillsynsmyndigheter, skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, samhällsomfattande tjänster samt konsumentskydd.

III. ANALYS AV DEN GEMENSAMMA STÅNDPUNKTEN

6. Rådet ansåg att det var effektivare och mer konsekvent i förhållande till direktiven 96/92/EG och 98/30/EG att omarbete bestämmelserna i båda direktiven, vilket även parlamentet föreslagit.
7. De viktigaste delarna i den gemensamma ståndpunkten är följande:
  - a) *Skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, skyddet för slutförbrukarna och energimärkningen (artikel 3 och bilaga A; artikel 28.1 och 28.2)*

Rådet behöll som allmän princip skyddet för slutförbrukarna och garantin för en hög nivå på konsumentskyddet. Exempel på åtgärder som bidrar till höga standarder på konsumentskyddet och informationen återges i en bilaga (bilaga A), som är bindande när det gäller hushållskunder. Dessutom skall hushållskunder och, om en medlemsstat anser detta lämpligt, små företag åtnjuta samhällsomfattande tjänster dvs. rätten att försörjas med el av en bestämd kvalitet och till rimliga priser. Begreppet samhällsomfattande tjänster och mer allmänt kraven på tillhandahållande av allmännyttiga tjänster kan tolkas nationellt men måste genomföras med full insyn och på ett icke-diskriminerande sätt. Skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster samt samhällsomfattande tjänster skall även bli föremål för en detaljerad rapport från kommissionen.

I punkten om energimärkning (artikel 3.6) angav rådet att slutförbrukarna skall få tillgång till information om varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga bränslesammansättningen och också till hänvisningar till referenskällor, t.ex. webbsidor, där information finns om den inverkan på miljön som elframställning från olika energikällor har i form av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ EGT C 47 E, 27.2.2003, s. 351.

⁽⁴⁾ EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

- b) *Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystemet (artikel 10) och åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet (artiklarna 15, 27 och 30.2)*

Systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem bör såväl i fråga om juridisk form som organisation och beslutsfattande vara oberoende av verksamhet som inte har med överföring respektive distribution att göra. Dessutom måste systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem uppfylla fyra kriterier för funktionellt oberoende (överensstämmelse, oberoende ledning osv.) En systemansvarigs funktionella oberoende i fråga om rättigheter till beslutsfattande får emellertid inte utgöra ett hinder för någon form av samordning mellan moderbolaget och dess dotterbolag.

Systemansvariga för distributionssystem med mindre än 100 000 kunder får undantas från dessa bestämmelser; kommissionen kommer att se över denna tröskel i samband med arbetet med sina rapporter. Dessutom får en medlemsstat uppskjuta (artikel 30) genomförandet av åtskillnaden i juridiskt hänseende när det gäller systemansvariga för distributionssystem tills marknaden öppnats fullt ut.

I samband med det granskningsförfarande som föreskrivs i artikel 27 får dessutom en medlemsstat på vissa villkor som har samband med hur den har genomfört tillträdet till näten av kommissionen begära att undantas från krav såsom åtskillnaden i juridiskt hänseende av systemansvariga för distributionssystem. En sådan begäran kan leda till att kommissionen lägger fram förslag för parlamentet och rådet om ändring av de relevanta bestämmelserna i direktivet eller vidtar andra lämpliga åtgärder.

- c) *Öppnande av marknaden (artiklarna 21, 26.2 och 28.3 samt genomförande (artikel 30)*

Rådet följde det öppnande i två etapper som föreslagits av kommissionen: 2004 för alla icke-hushållskunder, vilket fastställdes av Europeiska rådet i Barcelona, och 2007 för samtliga kunder. En medlemsstat får ta hänsyn till situationen för vissa grupper av icke-hushållskunder under den första etappen genom att tillämpa ett undantag under 18 månader.

Kommissionen skall senast den 1 januari 2006 lägga fram en detaljerad rapport som bland annat behandlar allmännyttiga tjänster, samhällsomfattande tjänster och olika frågor som har samband med genomförandet och konsekvenserna av öppnandet av marknaden.

Direktivet skall genomföras senast den 1 juli 2004.

- d) *Tillsynsmyndigheter (artikel 23)*

Slutsatserna från Barcelona, enligt vilka det faller på medlemsstaterna att fastställa de institutionella arrangemang som är lämpliga för att utföra tillsynsuppgifterna, bekräftas i den gemensamma ståndpunkten samtidigt som lydelsen av artikel 23.1 förtydligas genom att det anges att de oberoende tillsynsmyndigheterna "åtminstone skall svara för att se till att lika villkor råder på marknaden, att konkurrensen är effektiv och att marknaden fungerar effektivt genom att åtminstone övervaka" olika regler och villkor som anges i kommissionens förslag. De är också ansvariga för att i förväg godkänna åtminstone de metoder som utgör grunden för att beräkna eller fastställa villkoren för nätanslutning och nättillträde och för balanseringstjänster och de skall vara behöriga att efteråt kräva ändringar av dessa villkor.

I texten förtydligas också bestämmelserna (artikel 23.5 och 23.6) om de administrativa organens snabba behandling av klagomål.

- e) *Ny kapacitet (artikel 7)*

För att trygga försörjningen (artikel 7.1) skall medlemsstaterna se till att det genom ett anbuds-förfarande eller ett likvärdigt förfarande finns möjlighet att erbjuda ny kapacitet eller åtgärder för styrning av energieffektiviteten/energiefterfrågan. Medlemsstaterna kan dessutom för att skydda miljön och gynna ny framväxande teknik se till att det finns möjlighet till upphandling.

- f) *Särredovisning (artikel 19)*

Företag måste föra separat bokföring både när det gäller överföring och distribution samt annan elverksamhet. Försörjningsverksamhet för berättigade och icke-berättigade kunder skall separeras i dessa företags bokföring till dess marknaden har öppnats fullt ut.

g) *Undantag (artikel 26)*

Utöver de undantag som redan beviljats enligt direktiv 96/92/EG (t.ex. för små isolerade system) och utöver det undantag som avses i punkt c ovan införs genom den gemensamma ståndpunkten en möjlighet till undantag för enskilda mikrosystem (förbrukning på mindre än 500 GWh år 1996).

IV. ÄNDRINGAR SOM GODTAS

8. Rådet godtog följande ändringar, en del i allt väsentligt, andra delvis eller i princip. Trots att Europaparlamentet antog några av dessa ändringar med avseende på förslaget till gasdirektiv ansåg rådet att de även är relevanta för förslaget till eldirektiv.

Rubrik:

— *Ändring 1*: Uppdelning av förslaget i två separata rättsakter

Skäl i ingressen:

— *Ändring 2*: Hänvisning till stadgan om de grundläggande rättigheterna (skäl 32)

— *Ändring 3*: Konsekvens av uppdelningen av förslaget (skäl 1)

— *Ändring 4*: Uppräkning av hinder för att energimarknaden skall fungera (skäl 2)

— *Ändring 97*: Betonar uppmaningarna från Europeiska rådet och Europaparlamentet om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden (skäl 3)

— *Ändring 5*: Betonar att fritt val av leverantörer enbart är möjligt på en helt öppen marknad (skäl 4)

— *Ändring 8*: Anläggning och underhåll av nät (skäl 22)

— *Ändring 7*: Betonar att tillträdet till näten är av icke-diskriminerande karaktär (skäl 6)

— *Ändring 10*: Medlemsstaterna behöver vidta ytterligare åtgärder för öppna och icke-diskriminerande tariffer för tillträde till näten (skäl 13)

— *Ändringarna 12 och 13*: Beträffande uppgifter för tillsynsmyndigheterna (skäl 15 och 17)

— *Ändringarna 11 och 23*: Upphävande av direktiv 90/547/EEG om transitering (skäl 30)

— *Ändring 14*: De ekonomiska fördelarna med den inre marknaden bör bidra till att indirekt skapa sysselsättning till följd av företagets effektivitetsökning (skäl 18)

— *Ändring 18*: Betonar behovet av att övervaka balansen mellan tillgång och efterfrågan för att möjliggöra lämpliga åtgärder (skäl 22)

— *Ändring 20*: Kunderna skall ha rätt att få leverans av el till priser som kan jämföras enkelt och klart (skäl 23)

— *Ändring 22*: Konsekvens av ändring 1 (skäl 29)

Artiklar:

- *Ändring 25*: Konsekvens av ändring 1 (artikel 1)
- *Ändring 34*: Definition av berättigad kund (artikel 2.12)
- *Ändring 28*: Utvidgning av definitionen av långtidsplanering så att även distributionen omfattas (artikel 2.25)
- *Ändring 123*: Definition av tillförlitlighet (artikel 2.28)
- *Ändring 30*: Definition av styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan (artikel 2.29)
- *Ändring 32*: Definition av förnybara energikällor (artikel 2.30)
- *Ändring 33 (delvis)*: Definition av distribuerad produktion (artikel 2.31)
- *Ändring 40*: Tillägg av målet att uppnå en hållbar elmarknad (artikel 3.1)
- *Ändring 41 (delvis)*: Utvidgning av den skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster som medlemsstaterna kan ålägga företag (artikel 3.2 och 3.7)
- *Ändring 42 (delvis)*: Specificering av åtgärder för att skydda utsatta kunder (artikel 3.5)
- *Ändring 126*: Möjlighet för berättigade kunder att byta till en ny leverantör (artikel 3.5)
- *Ändring 43 (delvis)*: Skyldighet att informera om bränslesammansättningen (artikel 3.6)
- *Ändringarna 46 och 47*: Underrättelse om eventuella konkurrens effekter av åtgärderna för att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och rapportering från kommissionen (artiklarna 3.9 och 28.2)
- *Ändring 50 (delvis)*: Lämpliga tillståndsförfaranden föreskrivs för små producenter och/eller distribuerad produktion (artikel 6.3)
- *Ändring 51 (delvis)*: Anbudsförfarandena utvidgas till att även omfatta åtgärder för styrning av energieffektiviteten/energiefterfrågan (artikel 7.1–7.3)
- *Ändring 53 (delvis)*: Övervakningen av försörjningstryggheten skall också omfatta kvaliteten och nivån på underhållet av näten (artikel 4)
- *Ändringarna 56 och 164 samt 60*: Utseende av systemansvariga för överföringssystemet (artikel 8) samt deras uppgifter (artikel 9); om den systemansvarige för överföringssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag skall denne vara oberoende (artikel 10)
- *Ändring 61*: Om den systemansvarige för distributionssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag skall denne vara oberoende (artikel 15)
- *Ändring 62 (delvis)*: Anger beslutsrätten för de systemansvariga för överföringssystemet (artiklarna 10.2 c, 15.2 c och 17 c)
- *Ändring 58*: Medlemsstaterna får kräva att systemansvariga för överföringssystemet skall uppfylla miniminormerna för systemet (artikel 11.5)
- *Ändring 59 (delvis)*: Villkoren för balansering av överföringssystemen (artikel 11.7)
- *Ändring 171*: När de systemansvariga för distributionssystemen planerar en utbyggnad av distributionsnätet skall hänsyn tas till åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan (artikel 14.7)

- *Ändring 66*: Anger rätten till tillgång till räkenskaper (artikel 18.1)
- *Ändring 70*: Anger de närmare villkoren för att vägra tredje part tillträde till överförings- eller distributionssystem (artikel 20.2)
- *Ändringarna 75 (delvis), 76, 45 och 57*: Ange tillsynsmyndigheternas uppgifter (artikel 23.1–23.3) även med hänsyn till icke-diskriminering av nya producenter
- *Ändringarna 77 och 78*: Befogenhet för tillsynsmyndigheterna att ålägga de systemansvariga att ändra villkor (artikel 23.4); effektiv handläggning av klagomål (artikel 23.5–23.6)
- *Ändring 82 (delvis)*: Åtgärder för övervakning av elimport (artikel 25)
- *Ändringarna 55 (i allt väsentligt), 79 (delvis), 85 och 86*: Krav på rapportering från kommissionen (artiklarna 27 och 28.1)
- *Ändring 89 (i allt väsentligt)*: Anger vilken information kunder skall få (bilaga A)

V. ÄNDRINGAR SOM INTE INFÖRLIVATS

9. Rådet ansåg att ändringarna 6, 12, 15–17, 19, 24, 180, 27, 29, 31, 36–38, 44, 48, 52, 54, 63, 170, 64, 65, 163, 67, 68, 172, 72, 74, 80, 81, 83, 84, 87 och 90 antingen inte överensstämmer med förslaget till eldirektiv, är för restriktiva, inte faller inom direktivets tillämpningsområde eller redan omfattas av de befintliga bestämmelserna och beslutade därför att inte införliva dem i sin gemensamma ståndpunkt. Kommissionen avvisade ändringarna 1, 5, 6, 7, 16, 19, 20, 22–25, 27, 29, 31, 35, 36–38, 44, 48, 52, 54, 63, 170, 64, 65, 163, 67, 68, 172, 72, 74, 80, 81, 83, 84, 87 och 90.

GEMENSAM STÅNDPUNKT (EG) nr 6/2003**antagen av rådet den 3 februari 2003****inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphörande av direktiv 98/30/EG**

(2003/C 50 E/03)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas ⁽⁴⁾ har på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av en inre marknad för gas.
- (2) Erfarenheterna från genomförandet av det direktivet visar på de fördelar som den inre marknaden för gas kan komma att innebära när det gäller ökad effektivitet, pris-sänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister finns dock fortfarande på marknaden och den kan förbättras ytterligare, t.ex. genom att säkerställa likvärdiga förutsättningar när det gäller att minska riskerna för underprissättning, genom att säkerställa icke-diskriminerande tariffer för överföring och distribution genom nättillträde på basis av tariffer som publiceras innan de träder i kraft, samt genom att säkerställa att små och utsatta kunder skyddas.
- (3) Europeiska rådet framförde vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 önskemål om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden inom både el- och gassekt-

torn och för att påskynda liberaliseringen av dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad. I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport om avregleringen av energimarknaderna uppmanade Europaparlamentet kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaden.

- (4) De friheter som de europeiska medborgarna garanteras genom fördraget – fri rörlighet för varor, frihet att tillhandahålla tjänster och etableringsfrihet – kan endast säkras på en fullständigt öppen marknad där alla konsumenter fritt kan välja leverantör och där alla leverantörer kan leverera fritt till sina kunder.
- (5) Med tanke på att konsumenterna blir allt mer beroende av naturgas bör man överväga initiativ och åtgärder för att främja marknadsintegrering och ömsesidighet i villkoren för tillträde till näten i tredje land.
- (6) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande och konkurrensutsatt inre marknad rör bland annat tillträde till näten, tillträde till lagring, nätavgifter, driftskompatibilitet mellan system och skillnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet.
- (7) En fungerande konkurrens kräver att nättillträdet garanteras utan diskriminering, på ett sätt som medger insyn och till rimliga priser.
- (8) För att fullborda den inre marknaden för gas är det av avgörande betydelse att tillträdet till nätet tillhörande de systemansvariga för överförings- och distributionssystem är icke-diskriminerande. Den systemansvarige för överförings- eller distributionssystem kan utgöras av ett eller flera företag.
- (9) När det gäller ett gasföretag som bedriver överförings-, distributions- eller lagringsverksamhet eller verksamhet avseende kondenserad naturgas (LNG) och som i sin juridiska form är skilt från de företag som bedriver produktions- och/eller leveransverksamhet kan de som utsetts till systemansvariga vara samma företag som äger infrastrukturen.
- (10) För att se till att tillträdet till nätet är effektivt och icke-diskriminerande är det lämpligt att systemen för distribution och överföring drivs genom juridiskt åtskilda enheter när vertikalt integrerade företag existerar. Kommissionen bör utvärdera åtgärder med motsvarande verkan som utvecklats av medlemsstaterna i syfte att uppnå målet med detta krav, och, när så är lämpligt, inkomma med förslag till ändringar av detta direktiv.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60 och EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 (EGT C 47 E, 27.2.2003, s. 367), rådets gemensamma ståndpunkt av den 3 februari 2003 och Europaparlamentets beslut av den ... (ännu ej offentliggjort i EGT).

⁽⁴⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 1.

Det är också lämpligt att den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla nät när tillgångarna i fråga ägs och drivs av vertikalt integrerade företag.

Det är dock viktigt att skilja mellan en sådan juridisk åtskillnad och åtskillnad beträffande ägandet. Juridisk åtskillnad innebär inte någon ändring beträffande ägandet av tillgångarna, och ingenting hindrar att liknande eller identiska anställningsvillkor tillämpas i hela de vertikalt integrerade företagen. Ett icke-diskriminerande beslutsförfarande bör emellertid säkerställas genom organisatoriska åtgärder avseende de ansvariga beslutsfattarnas oberoende.

- (11) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från krav på juridisk åtskillnad när det gäller distributionen.
- (12) För att underlätta för ett gasföretag som är etablerat i en medlemsstat att ingå avtal för leverans av gas till berättigade kunder i en annan medlemsstat, bör medlemsstaterna och, när så är lämpligt, de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta för mer homogena villkor och samma grad av berättigande för hela den inre marknaden.
- (13) Effektiv tillsyn som genomförs av en eller flera nationella tillsynsmyndigheter är av avgörande betydelse om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. Medlemsstaterna skall specificera tillsynsmyndigheternas uppgifter, behörighetsområden och administrativa befogenheter. Det är viktigt att tillsynsmyndigheterna i alla medlemsstater har samma minimiuppsättning av befogenheter. Dessa myndigheter bör ha befogenhet att fastställa eller godkänna tarifferna eller åtminstone beräkningsmetoderna för överförings- och distributionstariffer och tariffer för tillträde till anläggningar för kondenserad naturgas (LNG-anläggningar). För att undvika osäkerhet och kostsamma och tidskrävande konflikter bör dessa tariffer publiceras innan de träder i kraft.
- (14) För att säkerställa effektivt marknadstillträde för alla marknadsaktörer, inklusive nya aktörer, krävs icke-diskriminerande och kostnadseffektiva balanseringsmekanismer. När likviditetsnivån på gasmarknaden väl är tillräckligt hög, bör detta uppnås genom att man inför sådana öppna och tydliga marknadsbaserade mekanismer för försörjning och inköp av gas som krävs för att uppfylla kraven på balansering. Så länge likviditetsnivån på marknaden inte är tillräckligt hög bör de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta aktivt för att balanseringstarifferna skall vara icke-diskriminerande och kostnadseffektiva. Samtidigt bör lämpliga incitament tillhandahållas för att balansera produktion och förbrukning av gas och för att inte äventyra systemet.
- (15) Den nationella tillsynsmyndigheten bör kunna fastställa eller godkänna tariffer eller beräkningsmetoder för tariffer på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller den systemansvarige för en LNG-anläggning, eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om. Vid fastställandet eller godkännandet bör den nationella tillsynsmyndigheten se till att överförings- eller distributionstarifferna är icke-diskriminerande och kostnadseffektiva, och samtidigt ta hänsyn till de marginalkostnader som på lång sikt går att undvika genom åtgärder för styrning av efterfrågan.
- (16) Av rättvise- och konkurrensskäl samt indirekt för att företagens minskade energikostnader skall skapa arbetstillfällen bör de ekonomiska fördelarna med den inre marknaden så snart som möjligt bli tillgängliga för industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och för alla gemenskapsmedborgare.
- (17) Gaskunderna bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre marknaden för gas bör likväl ske stegvis med en konkret tidsfrist, för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.
- (18) När marknaderna stegvis öppnas för full konkurrens bör skillnaderna mellan medlemsstaterna avskaffas så snart som möjligt. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt.
- (19) I direktiv 98/30/EG anses tillträde till lagring som tillträde till en del av gassystemet. Mot bakgrund av erfarenheterna från genomförandet av den inre marknaden bör ytterligare åtgärder vidtas för att förtydliga bestämmelserna om tillträde till lagring och stödtjänster.
- (20) Lagringsmöjligheter är väsentliga bl.a. för att genomföra offentliga åtaganden om tjänster som t.ex. försörjningstrygghet. Detta bör inte leda till snedvridning av konkurrensen eller diskriminering avseende tillträde till lagring.
- (21) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till transport skall bli öppna och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering. När ett system för lagring, lagring av gas i rörledningar eller stödtjänster opererar på en tillräckligt konkurrensutsatt marknad kan tillträde medges på grundval av öppna och icke-diskriminerande marknadsbaserade mekanismer.

- (22) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat bevakas, varefter en rapport bör utarbetas om situationen i gemenskapen som helhet med hänsyn till sammanlänkningskapaciteten mellan områden. Denna övervakning bör göras i tillräckligt god tid, så att lämpliga åtgärder hinner vidtas om försörjningstryggheten äventyras. Det faktum att nödvändig nätinfrastruktur, bland annat sammanlänkningskapaciteten, anläggs och underhålls bör bidra till en stabil gasförsörjning.
- (23) Medlemsstaterna bör, med beaktande av nödvändiga kvalitetskriterier, se till att biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas kan få icke-diskriminerande tillträde till systemet under förutsättning att detta tillträde är permanent förenligt med relevanta tekniska bestämmelser och säkerhetsstandarder. Dessa bestämmelser och standarder bör garantera att det är tekniskt möjligt att på ett säkert sätt föra in dessa gaser i och transportera dem genom systemet för naturgas och bör även omfatta kemiska egenskaper hos dessa gaser.
- (24) Medlemsstaterna kommer också i fortsättningen att behöva långsiktiga avtal för sin gasförsörjning, och gasleveransföretagen bör kunna fortsätta att använda sådana avtal så länge de inte strider mot målen för detta direktiv och så länge de är förenliga med fördraget och dess konkurrensregler. Naturgasföretag måste därför ta hänsyn till sådana avtal vid planering av leverans- och transportkapacitet.
- (25) För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla hög kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktiv. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet.
- Medlemsstaterna bör också se till att kunderna, när de är anslutna till gassystemet, informeras om sina rättigheter att få tillgång till gasförsörjning av en bestämd kvalitet till överkomliga priser. Åtgärder som vidtas av medlemsstaterna för att skydda slutkonsumenten kan vara olika för hushåll och små och medelstora företag.
- (26) Respekt för kraven på allmännyttiga tjänster är ett grundläggande krav i detta direktiv, och det är viktigt att det i direktivet anges gemensamma minimikrav som uppfylls av samtliga medlemsstater, och som beaktar målen om konsumentskydd, försörjningstrygghet, miljöskydd och likvärdiga konkurrensnivåer i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att kraven på allmännyttiga tjänster kan tolkas på nationell grund, med beaktande av nationella omständigheter om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen.
- (27) De åtgärder medlemsstaterna vidtar för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning får bland annat omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg. Dessa verktyg får innefatta ansvarsmekanismer för att garantera den nödvändiga investeringen.
- (28) Om de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan definieras som statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget är medlemsstaterna enligt artikel 88.3 i fördraget skyldiga att underrätta kommissionen om detta.
- (29) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att skapa en fullständigt fungerande inre marknad för gas där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (30) Mot bakgrund av erfarenheten från tillämpningen av rådets direktiv 91/296/EEG av den 31 maj 1991 om transitering av naturgas genom gasledningsnät⁽¹⁾ bör åtgärder vidtas för att säkerställa ett enhetligt och icke-diskriminerande tillträde till olika transiteringssystem, inklusive gränsöverskridande gasflöden mellan medlemsstater. För att lika behandling vid tillträde till gasnäten skall kunna tillförsäkras även vid transitering bör det direktivet upphävas, utan att det påverkar kontinuiteten i de avtal som slutits i enlighet med ovannämnda direktiv.
- (31) Med tanke på omfattningen av ändringarna av direktiv 98/30/EG är det av tydlighets- och rationaliseringskäl önskvärt att bestämmelserna i fråga omarbetas.
- (32) I detta direktiv respekteras de grundläggande rättigheter och iaktas de principer som erkänns bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (33) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽²⁾.

⁽¹⁾ EGT L 147, 12.6.1991, s. 37. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 95/49/EG (EGT L 233, 30.9.1995, s. 86).

⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

RÄCKVIDD OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Räckvidd

1. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas. Det innehåller regler om naturgassektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden och de kriterier och förfaranden som skall tillämpas vid beviljande av tillstånd för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas samt drift av system.

2. De bestämmelser som fastställs i detta direktiv för naturgas, inbegripet kondenserad naturgas (LNG), skall även gälla biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas om det är tekniskt möjligt och säkert att föra in dessa gaser i och transportera dem genom systemet för naturgas.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *naturgasföretag*: varje fysisk eller juridisk person, med undantag för slutförbrukare, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, leverans, köp eller lagring av naturgas, inbegripet LNG, som svarar för kommersiella och tekniska arbetsuppgifter och/eller underhåll i samband med dessa verksamheter,
2. *tidigare led i rörledningsnätet*: varje rörledning eller nät av rörledningar som drivs och/eller byggs som en del av en anläggning för olje- eller gasproduktion, eller som används för att överföra naturgas från en eller flera sådana anläggningar till en bearbetningsanläggning eller terminal eller slutlig landningsterminal vid kusten,
3. *överföring*: transport, utom leverans, av naturgas genom ett nät av högtrycksrörledningar som inte ingår i ett tidigare led av rörledningsnätet till kunder,
4. *systemansvarig för överföringssystemet*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver överföringsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i till-

lämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gastransporter,

5. *distribution*: transport, utom leverans, av naturgas genom lokala eller regionala rörledningsnät till kunder,
6. *systemansvarig för distributionssystemet*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver distributionsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gasdistribution,
7. *leverans*: försäljning, inbegripet återförsäljning, av naturgas, inbegripet LNG, till kunder,
8. *leveransföretag*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver leveransverksamhet,
9. *lagringsanläggning*: en anläggning som används för lagring av naturgas och som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet den del av LNG-anläggningen som används för lagring men undantaget den del som används för produktionsverksamhet, och undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter,
10. *systemansvarig för lagringssystemet*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning,
11. *LNG-anläggning*: en terminal som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG, inklusive stödtjänster och den tillfälliga lagring som krävs för återförgasningsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet, men bortsett från den del av LNG-anläggningen som används för lagring,
12. *systemansvarig för en LNG-anläggning*: varje fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG och som ansvarar för driften av en LNG-anläggning,
13. *system*: varje överföringsnät, distributionsnät, LNG-anläggning och/eller lagringsanläggning som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet lagring av gas i rörledning och dess anläggningar för stödtjänster och sådana som tillhör anknutna företag och som är nödvändiga för att erbjuda tillgång till överföring, distribution och LNG,

14. *stödtjänster*: de tjänster som är nödvändiga för tillträdet till och driften av överförings- och/eller distributionsnät och/eller LNG-anläggningar och/eller lagringsanläggningar, inklusive lastbalansering och blandning, men undantaget anläggningar som enbart är reserverade för systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter,
15. *lagring av gas i rörledning*: lagring av gas genom kompression i överförings- och distributionssystem, men undantaget anläggningar som är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter,
16. *sammanlänkat system*: ett antal system som har länkats samman,
17. *sammanlänkning*: en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan två medlemsstater som endast syftar till att koppla samman dessa medlemsstaters nationella överföringssystem,
18. *direktledning*: en naturgasrörledning som kompletterar det sammanlänkade systemet,
19. *integrerat naturgasföretag*: ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag,
20. *vertikalt integrerat företag*: ett naturgasföretag eller en grupp av företag vars inbördes relationer definieras i artikel 3.3 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer⁽¹⁾ där det berörda företaget eller den berörda gruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, LNG eller lagring och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas,
21. *horisontellt integrerat företag*: ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena: produktion, överföring, distribution, leverans eller lagring av naturgas samt dessutom bedriver verksamhet utan anknytning till gas,
22. *anknutet företag*: företag enligt betydelsen i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om sammanställd redovisning⁽²⁾ och/eller intresseföretag enligt betydelsen i artikel 33.1 i samma direktiv och/eller företag som tillhör samma aktieägare,
23. *systemanvändare*: varje fysisk eller juridisk person som levererar till eller får leveranser från systemet,
24. *kunder*: grossister i och slutförbrukare av naturgas samt naturgasföretag som köper naturgas,
25. *hushållskunder*: kunder som köper naturgas för sin egen hushållsförbrukning,
26. *icke-hushållskunder*: kunder som köper naturgas som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning,
27. *slutförbrukare*: kunder som köper naturgas för eget bruk,
28. *berättigade kunder*: kunder som fritt kan välja gasleverantör i den mening som avses i artikel 23 i detta direktiv,
29. *grossister*: varje fysisk eller juridisk person, med undantag för systemansvariga för överförings- och distributionssystemet, som köper naturgas i syfte att återförsälja den inom eller utanför det system där personen är etablerad,
30. *långtidsplanering*: naturgasföretags planering av leverans- och transportkapacitet på lång sikt för att kunna tillmötesgå efterfrågan på naturgas i systemet, diversifiera källorna och säkra leveranser till kunderna,
31. *framväxande marknad*: en medlemsstat i vilken den första kommersiella leveransen enligt det första långsiktiga avtalet för naturgasleveranser genomfördes för kortare tid än tio år sedan,
32. *tillförlitlighet*: försörjningstrygghet både i fråga om naturgas och teknisk säkerhet,
33. *ny infrastruktur*: en infrastruktur som inte färdigställts senast vid detta direktivs ikraftträdande.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR SEKTORNS ORGANISATION

Artikel 3

Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd

1. Medlemsstaterna skall, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, se till att naturgasföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt och hållbar naturgasmarknad, och de får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.

⁽¹⁾ EGT L 395, 30.12.1989, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97 (EGT L 180, 9.7.1997, s. 1).

^(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdampfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

⁽²⁾ EGT L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG (EGT L 283, 27.10.2001, s. 28).

2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, i det allmänna ekonomiska intresset ålägga naturgasföretag att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet, kvalitet och pris samt miljöskydd, inbegripet energieffektivitet och klimatskydd. Dessa åligganden skall vara klart definierade, öppna och icke-diskriminerande och kontrollerbara. När det gäller försörjningstrygghet och uppfyllandet av miljömål, inbegripet energieffektivitet, får medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till att tredje part kan komma att ansöka om tillträde till systemet.

3. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare och för att garantera ett starkt konsumentskydd, och de skall särskilt se till att utsatta förbrukare får tillräckligt skydd, inbegripet lämpliga åtgärder för att hjälpa dem att undvika att få sina leveranser avstängda. Medlemsstaterna får i detta sammanhang vidta lämpliga åtgärder för att skydda kunder i avlägsna områden som är anslutna till gassystemet. Medlemsstaterna får i detta syfte utse en anvisad gasleverantör för kunder som är anslutna till gassystemet. De skall garantera en hög konsumentskyddsnivå, särskilt i form av klara och begripliga allmänna avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Medlemsstaterna skall se till att berättigade kunder i praktiken kan byta till en ny leverantör. Åtminstone när det gäller hushållskunder skall dessa åtgärder omfatta dem som anges i bilaga A.

4. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd, vilket även kan innebära metoder för att bekämpa klimatförändringar, och försörjningstrygghet. Dessa åtgärder kan bl.a. omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg, för underhåll och anläggning av nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammanlänkingskapacitet.

5. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artikel 4 på distributionen om tillämpningen av den, rättsligen eller i praktiken, skulle hindra naturgasföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem av allmänt ekonomiskt intresse, och om handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det skulle strida mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder enligt detta direktiv och artikel 86 i fördraget.

6. Medlemsstaterna skall när de genomfört direktivet informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra förpliktelserna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om åtgärdernas eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. De skall därefter vartannat år underrätta

kommissionen om eventuella ändringar av dessa åtgärder, oavsett om åtgärderna kräver undantag från direktivet eller ej.

Artikel 4

Tillståndsförfarande

1. När det krävs tillstånd (t.ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av naturgasanläggningar, skall medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser bevilja tillstånd att bygga och/eller driva sådana anläggningar, rörledningar och tillhörande utrustning inom sitt territorium i enlighet med punkterna 2–4. Medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser får också, på samma villkor, bevilja tillstånd att leverera naturgas och bevilja tillstånd för grossister.

2. Om medlemsstaterna har ett tillståndssystem skall de fastställa objektiva och icke-diskriminerande kriterier, som skall uppfyllas av företaget som ansöker om tillstånd för att bygga och/eller driva naturgasanläggningar eller som ansöker om tillstånd att leverera naturgas. De icke-diskriminerande kriterierna och förfarandena för att bevilja tillstånd skall offentliggöras.

3. Medlemsstaterna skall se till att skälen för avslag på ansökan om tillstånd är objektiva och icke-diskriminerande och att de meddelas den sökande. Skälen för sådana avslag skall meddelas kommissionen för kännedom. Medlemsstaterna skall införa ett förfarande som ger den sökande möjlighet att överklaga ett avslag.

4. För att kunna utveckla områden som nyligen har börjat bli försörjda och för effektiv drift i allmänhet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24, får medlemsstaterna avslå en ansökan om ytterligare tillstånd att bygga och driva rörledningssystem för distribution inom något visst område efter det att sådana rörledningssystem har byggts eller föreslagits bli byggda inom detta område och om befintlig eller föreslagen kapacitet inte är uppnådd.

Artikel 5

Övervakning av försörjningstryggheten

Medlemsstaterna skall se till att frågor som rör försörjningstrygghet övervakas. Vid behov kan medlemsstaterna överlåta denna uppgift till de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1. Denna övervakning skall i synnerhet omfatta balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan och tillgängliga leveranser, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, samt nätets kvalitet och underhållsnivå samt åtgärder för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida. De behöriga myndigheterna skall senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport i vilken resultaten av övervakningen av dessa frågor och de åtgärder som vidtagits eller planerats skall anges; rapporten skall därefter genast överlämnas till kommissionen.

Artikel 6

Tekniska regler

Medlemsstaterna skall se till att tekniska säkerhetskriterier definieras och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av LNG-anläggningar, lagringsanläggningar, andra överförings- eller distributionssystem och direktledningar fastställs. Dessa tekniska regler skall säkerställa att systemen är driftskompatibla, och de skall vara objektiva och icke-diskriminerande. De skall anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (¹).

KAPITEL III

ÖVERFÖRING, LAGRING OCH LNG

Artikel 7

Utseende av systemansvariga

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de naturgasföretag som äger överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar att utse en eller flera systemansvariga. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de systemansvariga för överföringssystem, lagringssystem eller en LNG-anläggningar handlar i enlighet med artiklarna 8–10.

Artikel 8

Systemansvarigas uppgifter

1. Varje systemansvarig för överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar
  - a) skall på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön driva, underhålla och utveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar,
  - b) får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för till sig anknutna företag,
  - c) skall förse övriga systemansvariga för överförings-, lagrings- och/eller distributionssystem och/eller systemansvariga för en LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet,
  - d) skall förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.

(¹) EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18).

2. De regler om balansering av gasöverföringssystemet som fastställs av de systemansvariga för överföringssystemen skall vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande, vilket även skall gälla för reglerna om de avgifter som tas ut av systemanvändarna för utnyttjande av de systemansvarigas nät för obalanser i energitillförseln. Villkor, inklusive regler och tariffer, för de överförings-systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 25.2 och skall offentliggöras.

3. Medlemsstaterna får begära att den systemansvarige för överföringssystemet uppfyller vissa minimikrav i fråga om underhåll och utbyggnad av överföringssystemet, inbegripet sammanlänkningskapaciteten.

4. Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sin verksamhet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Artikel 9

Åtskillnad av systemansvariga för överföring

1. Om den systemansvarige för överföringssystemet är del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med överföring. Detta krav skall inte medföra eller leda till ett krav att skilja ägandet av tillgångar i överföringsnätet från det vertikalt integrerade företaget.
2. För att säkerställa att den systemansvarige för överföringssystemet som avses i punkt 1 är oberoende skall följande minimikriterier gälla:
  - a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, distribution eller leverans av naturgas.
  - b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
  - c) Den systemansvarige för överföringssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen i ett dotterbolag skyddas.

d) Den systemansvarige för överföringssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Artikel 10

Sekretess när det gäller systemansvariga för överföringssystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall varje systemansvarig för överförings- eller lagringssystem och/eller varje systemansvarig för en LNG-anläggning behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denne erhåller under drivandet av sin affärsverksamhet konfidentiellt, och skall förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

2. Den systemansvarige för överföringssystemet skall, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

KAPITEL IV

DISTRIBUTION OCH FÖRSÖRJNING

Artikel 11

Utseende av systemansvariga för distributionssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse, eller ålägga de företag som äger eller ansvarar för distributionssystemet, att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystemet, och de skall se till att de systemansvariga handlar i överensstämmelse med artiklarna 12 och 14.

Artikel 12

Uppgifter för systemansvariga för distributionssystemet

1. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall med vederbörlig hänsyn till miljön på ekonomiska villkor driva, underhålla och bygga ut ett säkert, tillförlitligt och effektivt system.

2. Den systemansvarige för distributionssystemet får inte i något fall göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.

3. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall förse övriga systemansvariga för ett överförings-, lagrings- och/eller distributionssystem och/eller systemansvariga för en LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas sker på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet.

4. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.

5. I det fall de systemansvariga för distributionssystemet ansvarar för balanseringen av gasdistributionssystemet skall de av dem fastställda reglerna härför, och för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande. Villkor, inklusive regler och tariffer, för de distributionssystemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

Artikel 13

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet

1. Om den systemansvarige för distributionssystemet är del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. Detta krav skall varken innebära eller leda till ett krav på att ägande av tillgångar i distributionsnätet skiljs från det vertikalt integrerade företaget.

2. För att säkerställa att den systemansvarige för distributionssystemet som avses i punkt 1 är oberoende skall följande minimikriterier gälla:

a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring eller leverans av naturgas.

b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.

c) Den systemansvarige för distributionssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen i ett dotterbolag skyddas.

d) Den systemansvarige för distributionssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som har ansvar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1 och 2 på integrerade naturgasföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder.

Artikel 14

Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall varje systemansvarig för distributionssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denne erhåller under bedrivandet av sin affärsverksamhet konfidentiellt, och skall förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

2. Den systemansvarige för distributionssystemet skall, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

Artikel 15

Kombinerat systemansvar

Reglerna i artiklarna 9.1 och 13.1 hindrar inte verksamhet av ett kombinerat systemansvar för överförings-, LNG-, lagrings- och distributionssystem som vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande är oberoende av annan verksamhet utan samband med drift av överförings-, LNG-, lagrings- och distributionssystem och som uppfyller följande krav:

a) Personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion och leverans av naturgas.

b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen

för det kombinerade systemansvaret beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.

c) Den kombinerade systemansvarige skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade naturgasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen i ett dotterbolag skyddas.

d) Den kombinerade systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

KAPITEL V

SÄRREDOVISNING AV OLIKA VERKSAMHETER SAMT INSYN OCH ÖPPENHET I BOKFÖRINGEN

Artikel 16

Rätt till tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1 och de tvistlösningsmyndigheter som avses i artikel 20.3, skall i den utsträckning som krävs för att de skall kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till naturgasföretagens bokföring i enlighet med artikel 17.

2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1 och tvistlösningsmyndigheterna, skall behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna skall kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 17

Särredovisning

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgasföretagens bokföring utförs i enlighet med punkterna 2–5. De företag som kan beviljas undantag från denna bestämmelse i enlighet med artikel 28.2 och 28.4 skall åtminstone genomföra sin interna bokföring i enlighet med denna artikel.

2. Naturgasföretag skall, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sin årsredovisning i enlighet med de bestämmelser i nationell lagstiftning som avser årsredovisning för aktiebolag och som har fastställts i enlighet med rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag (1). Företag som enligt lag inte är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning skall hålla en kopia av denna tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Naturgasföretag skall i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna överföring, distribution, LNG och lagring så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen. De skall också redovisa, eventuellt genom en sammanställd redovisning, andra gasverksamheter utan samband med överföring, distribution, LNG och lagring. Fram till den 1 juli 2007 skall de särredovisa leveranserna till berättigade kunder och leveranserna till icke-berättigade kunder. Inkomster från äganderätt till överförings-/distributionsnät skall specificeras i bokföringen. Vid behov skall de upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför gassektorn. Den interna bokföringen skall omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren.

4. Företagen skall i sin interna bokföring ange de regler för fördelningen av tillgångar och skulder, utgifter och inkomster samt för avskrivningar som de följer vid upprättandet av den separata bokföring som anges i punkt 3, utan att nationellt tillämpliga bestämmelser om bokföring åsidosätts. Dessa interna regler får ändras endast i undantagsfall. Sådana ändringar skall anges och vara väl underbyggda.

5. Årsredovisningen skall i noter ange alla transaktioner av en viss storlek som har genomförts med anknutna företag.

KAPITEL VI

ORGANISERING AV TILLTRÄDET TILL SYSTEMET

Artikel 18

Tillträde för tredje part

1. Medlemsstaterna skall se till att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystem och LNG-anläggningar grundad på offentliggjorda tariffer,

(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdambefordraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

(1) EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG (EGT L 283, 27.10.2001, s. 28).

som skall gälla för alla berättigade kunder, inbegripet leveransföretag, och som skall tillämpas objektivt utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna skall se till att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av en sådan tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 innan de träder i kraft samt att tarifferna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.

2. Systemansvariga för överföringssystem skall, vid behov och för att kunna utföra arbetsuppgifter bl.a. avseende gränsöverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringssystem.

3. Bestämmelserna i detta direktiv skall inte hindra att långsiktiga avtal ingås i den mån de överensstämmer med gemenskapens konkurrensregler.

Artikel 19

Tillträde till lagringsanläggningar

1. Vad gäller organisationen av tillträdet till lagringsanläggningar och lagring av gas i rörledning samt stödtjänster får medlemsstaterna, om detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna, välja att organisera detta tillträde i enlighet med något eller båda av de förfaranden som anges i punkterna 3 och 4. Förfarandena skall tillämpas i enlighet med objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande kriterier.

2. Bestämmelserna i punkt 1 gäller inte stödtjänster och tillfällig lagring som rör LNG-anläggningar och som krävs för återförsörjningsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet.

3. Vid förhandlat tillträde skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, skall kunna förhandla om tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning, om detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Parterna skall vara skyldiga att i god anda förhandla om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster.

Avtalen om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster skall förhandlas fram med den berörda systemansvarige för lagringssystemet eller med de berörda naturgasföretagen. Medlemsstaterna skall kräva att de systemansvariga för lagringssystemet och naturgasföretagen inom de första sex månaderna efter genomförandet av detta direktiv och därefter årligen offentliggör sina viktigaste kommersiella villkor för utnyttjandet av lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster.

4. Vid reglerat tillträde skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, rätt till tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster på grundval av offentliggjorda tariffer och/eller andra villkor och skyldigheter, när tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet, samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå leveransavtal med andra konkurrerande naturgasföretag än systemets ägare och/eller den systemansvarige eller ett anknutet företag.

Artikel 20

Tillträde till tidigare led i rörledningsnätet

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att naturgasföretag och berättigade kunder, oavsett var de befinner sig, i enlighet med denna artikel kan få tillträde till tidigare led i rörledningsnätet, inbegripet anläggningar som ger teknisk service som sammanhänger med sådant tillträde, förutom de delar av sådana nät och anläggningar som används för lokal produktion på den plats på fältet där gasen produceras. Åtgärderna skall anmälas till kommissionen i enlighet med bestämmelserna i artikel 33.

2. Tillträde i enlighet med punkt 1 skall medges på det sätt som medlemsstaterna har bestämt i överensstämmelse med relevanta rättsliga instrument. Medlemsstaterna skall ha som mål att tillträdet skall vara rättvist och öppet, att en konkurrensutsatt naturgasmarknad uppnås och att varje missbruk av dominerande ställning undviks, varvid säkerhet och regelbundenhet i leveranserna, kapacitet som är eller rimligtvis kan bli tillgänglig samt miljöskydd skall beaktas. Följande får beaktas:

- a) Behovet av att vägra tillträde där inkompatibiliteten mellan tekniska specifikationer inte på ett rimligt sätt kan övervinnas.
- b) Behovet av att undvika svårigheter som inte på ett rimligt sätt kan övervinnas och som kan inverka menligt på en effektiv, nuvarande och framtida kolväteproduktion, inbegripet den vid fält med svag ekonomisk lönsamhet.
- c) Behovet av att ta hänsyn till väl motiverade rimliga behov av transport och bearbetning av gas, som är knutna till ägaren till eller den ansvarige för de tidigare leden i rörledningsnätet, och till intressena hos alla andra användare av tidigare led i rörledningsnätet eller relevanta bearbetnings- eller hanteringsanläggningar som kan påverkas.
- d) Behovet av att tillämpa nationella lagar och administrativa förfaranden i överensstämmelse med gemenskapsrätten för beviljande av tillstånd till produktion eller utbyggnad i tidigare led.

3. Medlemsstaterna skall se till att tvistlösningsförfaranden har inrättats, däribland en myndighet som är oberoende av parterna och har tillgång till all relevant information, så att tvister som rör tillträde till tidigare led i rörledningsnätet kan lösas snabbt, med beaktande av kriterierna i punkt 2 och det antal parter som kan bli inblandade när det gäller att förhandla om tillträde till sådana nät.

4. Vid gränsöverskridande tvister skall de tvistlösningsförfaranden tillämpas som gäller i den medlemsstat som har jurisdiktion över de tidigare leden i rörledningsnätet till vilka tillträde vägras. Vid gränsöverskridande tvister där flera medlemsstater täcker det berörda systemet skall de berörda medlemsstaterna samråda i syfte att säkerställa att bestämmelserna i detta direktiv tillämpas konsekvent.

Artikel 21

Vägrat tillträde

1. Naturgasföretag får vägra tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet, eller om tillträde till systemet skulle hindra dem från att tillhandahålla sådana allmännyttiga tjänster som de åläggs i enlighet med artikel 3.2, eller på grundval av allvarliga ekonomiska och finansiella problem med take-or-pay-avtal som har att göra med kriterierna och förfarandena i artikel 27 och det alternativ som valts av medlemsstaterna i enlighet med artikel 27.1. En väl underbyggd motivering skall ges till en sådan vägran.

2. Medlemsstaterna får vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att det naturgasföretag som vägrar tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning genomför nödvändiga förbättringar så långt detta är ekonomiskt försvarbart, eller när en potentiell kund är villig att betala för det. När medlemsstaterna tillämpar artikel 4.4 skall de vidta sådana åtgärder.

Artikel 22

Ny infrastruktur

1. Större nya gasinfrastrukturprojekt, t.ex. sammanlänkningar mellan medlemsstater, LNG- och lagringsanläggningar, får på begäran undantas från bestämmelserna i artiklarna 18, 19, 20 och artikel 25.2, 25.3 och 25.4 i enlighet med följande villkor:

- a) Investeringen måste stärka konkurrensen vad gäller gasförsörjning och försörjningstrygghet.
- b) Den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte skulle bli av om inte undantag beviljades.

c) Infrastrukturen måste ägas av en fysisk eller juridisk person som åtminstone vad avser juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att byggas upp.

d) Avgifter tas ut av användare av denna infrastruktur.

e) Undantaget kommer inte att skada konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för gas eller hindra det reglerade system till vilket infrastrukturen är kopplad från att fungera effektivt.

2. Punkt 1 skall även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer och förändringar av sådana infrastrukturer som möjliggör utveckling av nya källor för gasförsörjning.

3. a) Den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25 får besluta, från fall till fall, om det undantag som avses i punkterna 1 och 2. Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall överlämna ett yttrande till den behöriga myndigheten i medlemsstaten, när ett formellt beslut skall fattas vid en begäran om undantag. Yttrandet skall offentliggöras tillsammans med beslutet.

b) i) Undantaget får gälla hela eller delar av den nya infrastrukturen, respektive den väsentligt utökade befintliga infrastrukturen eller förändringen av befintlig infrastruktur.

ii) När beslut fattas om att bevilja undantag, skall det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke-diskriminerande tillträde till sammanlänkningen.

iii) När beslut fattas om villkoren i detta led skall särskild hänsyn tas till avtalens varaktighet, den ytterligare kapacitet som skall byggas upp, eller förändringen av befintlig kapacitet, till projektets tidsplan och till nationella förhållanden.

c) I samband med att undantag beviljas får den behöriga myndigheten besluta om regler eller mekanismer för hantering och tilldelning av kapacitet, under förutsättning att detta inte hindrar genomförandet av långsiktiga kontrakt.

d) Beslut om undantag, inklusive villkoren enligt b, skall motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning.

e) Vid en sammanlänkning skall alla beslut om undantag fattas i samråd med övriga berörda medlemsstater eller tillsynsmyndigheter.

4. Beslutet om undantag skall omedelbart anmälas till kommissionen av den behöriga myndigheten tillsammans med alla relevanta upplysningar om beslutet. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut.

I synnerhet skall upplysningarna innehålla följande:

a) Detaljerade skäl på grundval av vilka tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten har beviljat undantaget, inklusive de ekonomiska upplysningar som motiverar behovet av undantaget.

b) Den analys som genomförts av effekten på konkurrensen och den inre gasmarknadens effektiva funktion som ett resultat av undantagets beviljande.

c) Skälen till tidsperioden och delen av den totala kapaciteten hos gasinfrastrukturen i fråga för vilken undantaget har beviljats.

d) Om undantaget gäller en sammanlänkning, resultatet av samrådet med de berörda medlemsstaterna eller tillsynsmyndigheterna.

e) Infrastrukturens bidrag till diversifieringen av gasförsörjningen.

Senast två månader efter mottagandet av en anmälan får kommissionen kräva att den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten ändrar eller återkallar beslutet att bevilja ett undantag. Tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare en månad under vilken kommissionen inskaffar ytterligare upplysningar.

Om den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten inte uppfyller begäran inom fyra veckor, skall ett slutligt beslut fattas i enlighet med förfarandet i artikel 30.2.

Kommissionen skall inte lämna ut någon kommersiellt känslig konfidentiell information.

Artikel 23

Öppnande av marknaderna och ömsesidighet

1. Medlemsstaterna skall se till att följande kunder är berättigade:

a) Fram till den 1 juli 2004, de berättigade kunder som avses i artikel 18 i direktiv 98/30/EG. Medlemsstaterna skall senast den 31 januari varje år offentliggöra kriterierna för fastställandet av vilka dessa berättigade kunder är.

b) Senast från och med den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder.

c) Från och med den 1 juli 2007, samtliga kunder.

2. För att undvika bristande jämvikt när gasmarknaderna öppnas

a) får avtal om leverans med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system inte förbjudas, om kunden är berättigad i båda de berörda systemen,

b) får kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av led a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de två systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda leveransen på begäran av en av medlemsstaterna i de två systemen.

Artikel 24

Direktledningar

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

- a) naturgasföretag som är etablerade inom deras territorium att genom en direktledning försörja berättigade kunder,
- b) varje sådan berättigad kund inom deras territorium att bli försörjd via en direktledning från naturgasföretag.

2. Om det krävs tillstånd (t.ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av direktledningar, skall medlemsstaterna eller den behöriga myndigheten som de utser fastställa kriterier för beviljande av tillstånd för uppförande eller drift av sådana ledningar inom sitt territorium. Dessa kriterier skall vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande.

3. Medlemsstaterna får villkora beviljandet av tillstånd för uppförande av en direktledning med antingen att tillträdet till systemet har vägrats på grundval av artikel 21, eller att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 25 har inletts.

Artikel 25

Tillsynsmyndigheter

1. Medlemsstaterna skall utse ett eller flera behöriga organ som kan fungera som tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter skall vara fullständigt oberoende av gasindustrins intressen. De skall åtminstone ansvara för att säkerställa icke-diskriminering, effektiv konkurrens och att marknaden fungerar effektivt, genom att åtminstone särskilt övervaka följande:

- a) Bestämmelser om förvaltning och tilldelning av sammanlänkningskapacitet, tillsammans med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater med vilka sammanlänkning förekommer.
- b) Alla mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella gasnätet.
- c) Den tid som systemansvariga för överförings- eller distributionssystemen behöver för att genomföra sammanlänknings- och reparationer.

d) Offentliggörande av information av de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen, om sammanlänknings-, nätanvändning och kapacitetsfördelning till berörda parter, med beaktande av behovet av att icke sammanfattad information behandlas som kommersiellt konfidentiell.

e) Effektiv särredovisning enligt artikel 17 för att förhindra korssubventionering inom verksamhetsgrenarna överföring, distribution, lagring, LNG och försörjning.

f) Villkoren för tillträde till lagring, lagring av gas i rörledningar och andra stödtjänster enligt artikel 19.

2. Tillsynsmyndigheterna skall ansvara för att, innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för:

a) anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer, samt villkor och tariffer för tillträde till LNG-anläggningar,

b) tillhandahållande av balanstjänster.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall underställa det relevanta organet i medlemsstaten de tariffer eller åtminstone de metoder som det hänvisas till i den punkten samt ändringarna i punkt 4 för formellt beslut.

Dessa tariffer eller metoder eller ändringarna av dessa skall offentliggöras tillsammans med beslutet vid det formella antagandet.

4. Tillsynsmyndigheterna skall ha befogenhet att vid behov begära att de systemansvariga för överförings-, LNG- och distributionssystemen ändrar de villkor, inbegripet tariffer och metoder, som avses i punkterna 1, 2 och 3, för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

5. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för ett överförings-, LNG- eller distributionssystem på de områden som avses i punkterna 1, 2 och 4 och i artikel 19, får inte klagomålet till tillsynsmyndigheten som i egenskap av tvistlösningsmyndighet skall fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten begär ytterligare upplysningar. Denna period får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Ett sådant beslut skall vara bindande såvida det inte upphävs vid ett överklagande.

6. Varje berörd part med rätt till klagomål mot ett beslut om metoder som fattats enligt punkterna 2, 3 eller 4 eller, om tillsynsmyndigheten är skyldig att samråda om de föreslagna metoderna får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inte ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål skall inte utgöra hinder för verkställighet.

7. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att se till att tillsynsmyndigheterna kan utföra sina åligganden enligt punkterna 1–5 snabbt och effektivt.

8. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa system skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

9. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när sekretessbestämmelserna i detta direktiv inte har följts.

10. Vid gränsöverskridande tvister skall den beslutande tillsynsmyndigheten vara den tillsynsmyndighet som är behörig med avseende på den systemansvarige som vägrar utnyttjande av eller tillträde till systemet.

11. Klagomål enligt punkterna 5 och 6 skall inte påverka rätten att överklaga enligt gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen.

KAPITEL VII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 26

Skyddsåtgärder

1. I händelse av en plötslig kris på energimarknaden eller om personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet hotas, eller om ett systems integritet hotas får en medlemsstat tillfälligt vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

2. Sådana åtgärder får endast orsaka minsta möjliga störning av den inre marknadens funktion och får inte vara mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa de plötsliga svårigheter som har uppstått.

3. Den berörda medlemsstaten skall utan dröjsmål anmäla dessa åtgärder till övriga medlemsstater och till kommissionen, som får besluta att den berörda medlemsstaten skall ändra eller upphäva dessa åtgärder i den utsträckning som de snedvrider konkurrensen och påverkar handeln negativt på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.

Artikel 27

Undantag när det gäller take-or-pay-åtaganden

1. Om ett naturgasföretag råkar ut för, eller befärad att råka ut för, allvarliga ekonomiska och finansiella svårigheter på

grund av de take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett eller flera avtal om köp av gas, får en ansökan om tillfälligt undantag från artikel 18 lämnas in till den berörda medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten. Ansökan om undantag skall, beroende på vad medlemsstaterna väljer, gälla enskilda fall och lämnas in antingen före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Medlemsstaterna får också överlåta till naturgasföretaget att välja mellan att lämna in en ansökan före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Om ett naturgasföretag har vägrat tillträde skall ansökan lämnas in utan dröjsmål. Ansökningarna skall åtföljas av alla relevanta upplysningar om problemets art och omfattning samt om de ansträngningar som naturgasföretaget har gjort för att lösa problemet.

Om rimliga alternativa lösningar inte är tillgängliga och med beaktande av bestämmelserna i punkt 3, får medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten besluta att medge undantag.

2. Medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten skall utan dröjsmål anmäla sitt beslut om att bevilja undantag till kommissionen, tillsammans med alla relevanta upplysningar som rör detta undantag. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut. Inom åtta veckor efter mottagandet av denna anmälan får kommissionen begära att medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten ändrar eller upphäver beslutet om att bevilja undantag.

Om medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten inte rättar sig efter denna begäran inom fyra veckor, skall ett slutgiltigt beslut snarast fattas i enlighet med förfarandet i artikel 30.2.

Kommersiellt känslig information skall av kommissionen behandlas konfidentiellt.

3. Vid beslut om de undantag som avses i punkt 1 skall medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten samt kommissionen särskilt ta hänsyn till följande kriterier:

- Målet att uppnå en konkurrensutsatt gasmarknad.
- Behovet av att fullgöra åläggandet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och att säkerställa tillförlitligheten.
- Naturgasföretagets ställning på gasmarknaden och det faktiska konkurrensläget på denna marknad.
- Hur allvarliga de ekonomiska och finansiella svårigheter är som naturgas- och överföringsföretagen eller berättigade kunder råkar ut för.
- Undertecknandedatum för och villkor i det eller de aktuella avtalen, inbegripet i vilken utsträckning de tillåter förändringar på marknaden.

- f) De ansträngningar som har gjorts för att lösa problemet.
- g) I vilken mån företaget, när det godtog take-or-pay-åtagandena i fråga, rimligen kunde ha förutsett att allvarliga problem troligen skulle uppstå med anledning av bestämmelserna i detta direktiv.
- h) I hur hög grad systemet är anslutet till andra system samt i vilken mån dessa system är driftskompatibla.
- i) De effekter ett beviljande av ett undantag skulle få på den korrekta tillämpningen av detta direktiv avseende en väl fungerande inre marknad för naturgas.

Ett beslut om ansökan om undantag för take-or-pay-avtal som ingåtts innan detta direktiv trädde i kraft bör inte leda till en situation där det är omöjligt att finna en ekonomiskt lönsam alternativ avsättning. Allvarliga problem skall aldrig anses föreligga om försäljningen av naturgas inte faller under nivån för minimiköpgarantierna i take-or-pay-avtal om köp av naturgas, eller om det ifrågavarande take-or-pay-avtalet kan anpassas eller naturgasföretaget kan finna alternativa avsättningsmöjligheter.

4. De naturgasföretag som inte har beviljats sådana undantag som avses i punkt 1 får inte vägra, eller inte längre vägra, tillträde till systemet på grund av take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett avtal om köp av gas. Medlemsstaterna skall se till att de relevanta bestämmelserna i kapitel VI, det vill säga artiklarna 18–25 iakttas.

5. Varje undantag som beviljas i enlighet med ovanstående bestämmelser skall vara vederbörligen underbyggt. Kommissionen skall offentliggöra beslutet i *Europeiska unionens officiella tidning*.

6. Kommissionen skall inom fem år efter det att detta direktiv har trätt i kraft lägga fram en rapport med en översyn av de erfarenheter som har gjorts vid tillämpningen av denna artikel, för att Europaparlamentet och rådet i god tid skall kunna överväga i vilken utsträckning artikeln behöver anpassas.

Artikel 28

Framväxande och enskilda marknader

1. Medlemsstater som inte är direkt anslutna till det sammanlänkade systemet i någon annan medlemsstat och som endast har en extern huvudleverantör, får göra undantag från artiklarna 4, 9, 23 och/eller 24 i detta direktiv. Ett leveransföretag med en marknadsandel på mer än 75 % skall betraktas som en huvudleverantör. Detta undantag skall upphöra automatiskt när ett eller flera av dessa villkor inte längre gäller. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

2. En medlemsstat som uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad och som på grund av genomförandet av detta direktiv skulle få allvariga problem får göra undantag från artiklarna 4, 7, 8.1 och 8.2, 9, 11, 12.5, 13, 17, 18, 23.1 och/eller 24 i detta direktiv. Detta undantag skall upphöra automatiskt när medlemsstaten inte längre uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

3. Den dag då undantaget som avses i punkt 2 löper ut skall definitionen av berättigande kunder resultera i en öppning av marknaden som motsvarar minst 33 % av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden. Två år senare skall artikel 23.1 b tillämpas, och tre år senare artikel 23.1 c. Fram till dess att artikel 23.1 b börjar tillämpas får den medlemsstat som avses i punkt 2 besluta att inte tillämpa artikel 18 när det gäller stödtjänster och tillfällig lagring för återförgasningsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet.

4. Om genomförandet av detta direktiv skulle orsaka allvariga problem inom ett geografiskt begränsat område i en medlemsstat, i synnerhet när det gäller att utveckla infrastrukturen för överföring och viktig distribution, och när syftet är att uppmuntra investeringar, får medlemsstaten ansöka hos kommissionen om ett tillfälligt undantag från artiklarna 4, 7, 8.1 och 8.2, 9, 11, 12.5, 13, 17, 18, 23.1 och/eller 24 för utveckling inom detta område.

5. Kommissionen får bevilja det undantag som avses i punkt 4 med särskilt beaktande av följande kriterier:

- Behovet av investeringar i infrastrukturen, vilka inte skulle vara ekonomiskt lönsamma att genomföra på en konkurrensutsatt marknad.
- Nivån på och avkastningsmöjligheterna för de investeringar som krävs.
- Gassystemets storlek och utbyggnad i det berörda området.
- Utsikterna för den berörda gasmarknaden.
- Det berörda områdets eller regionens geografiska storlek och kännetecken samt socioekonomiska och demografiska faktorer.

a) För annan gasinfrastruktur än distributionsinfrastruktur får ett undantag beviljas endast om ingen gasinfrastruktur har etablerats i detta område, eller om den är etablerad sedan kortare tid än tio år. Det tillfälliga undantaget får inte överstrida tio år från den tidpunkt då gas för första gången levererades i området.

b) För distributionsinfrastruktur får ett undantag beviljas för en period som inte överstiger 20 år från den tidpunkt då gas för första gången levererades genom det nämnda systemet i området.

6. Luxemburg kan få undantag från artikel 8.3 och artikel 9 under en period på fem år från och med den 1 juli 2004. Ett sådant undantag skall ses över före slutet av femårsperioden, och varje beslut att förnya undantaget för ytterligare fem år skall fattas i enlighet med det förfarande som anges i artikel 30.2. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

7. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om framställningar enligt punkt 4 innan ett beslut fattas i enlighet med punkt 5 med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut, samt de undantag som avses i punkterna 1 och 2, skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

8. Grekland får göra undantag från artiklarna 4, 11, 12, 13, 18, 23 och/eller 24 i detta direktiv för de geografiska områden och den tid som anges i de licenser som Grekland har utfärdat, före den 15 mars 2002 och i överensstämmelse med direktiv 98/30/EG, för utveckling av och ensamrätt till distributionsnät i vissa geografiska områden.

Artikel 29

Granskningsförfarande

Om kommissionen i den rapport som avses i artikel 31.3 drar den slutsatsen, mot bakgrund av det sätt på vilket tillträde till nätet faktiskt har genomförts i en medlemsstat – vilket ger upphov till fullt effektivt, icke-diskriminerande och obehindrat nättillträde – att vissa skyldigheter som företag åläggs i enlighet med detta direktiv (inklusive skyldigheterna när det gäller åtskillnad i rättsligt avseende för systemansvariga för distributionssystemet) inte står i proportion till det mål som eftersträvas, får den berörda medlemsstaten av kommissionen anhålla om befrielse från kravet i fråga.

Medlemsstaten skall omedelbart underrätta kommissionen om denna begäran och lämna all den relevanta information som är nödvändig för att visa att den slutsats som dragits i rapporten om att effektivt nättillträde garanteras kommer att kvarstå.

Inom tre månader efter det att kommissionen har blivit underlättad skall den ta ställning till den berörda medlemsstatens begäran och vid behov lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet om att ändra de relevanta bestämmelserna i direktivet eller vidta andra lämpliga åtgärder.

Artikel 30

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.

2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i beslutet.

3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 31

Rapportering

1. Kommissionen skall övervaka och se över tillämpningen av detta direktiv och skall före utgången av det första året efter det att direktivet trätt i kraft, och därefter varje år, överlämna en övergripande rapport till Europaparlamentet och rådet om de framsteg som gjorts. Rapporten skall omfatta åtminstone följande:

a) Erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och fullt ut fungerande inre marknad för naturgas och de hinder som kvarstår för att uppnå detta mål, t.ex. i form av dominerande marknadsställning, koncentrationer på marknaden, underprissättning och beteende som motverkar konkurrens.

b) De undantag som beviljats enligt detta direktiv, inklusive genomförandet av undantaget enligt artikel 13.2 i syfte att eventuellt se över tröskeln.

c) I vilken utsträckning kraven på åtskillnad och särredovisning och tarifiering i direktivet har lett till att tillträdet till gemenskapens gasnät blivit rättvist och icke-diskriminerande och till att likvärdiga konkurrensnivåer har uppnåtts, samt vilka ekonomiska, miljömässiga och sociala följder öppnandet av gasmarknaden fått för kunderna.

d) En analys av frågor som rör systemens kapacitetsnivå och försörjningstrygghet när det gäller naturgas i gemenskapen, särskilt den rådande och förväntade balansen mellan efterfrågan och tillgång, med beaktande av den fysiska kapaciteten för överföring mellan områden och utbyggnaden av lagringsmöjligheter (inbegripet frågan om marknadsregleringens proportionalitet inom detta område).

e) Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida.

f) En allmän bedömning av de framsteg som gjorts inom ramen för de bilaterala förbindelserna med tredje länder som producerar och exporterar eller transporterar naturgas, inbegripet vilka framsteg dessa länder har gjort när det gäller integration av marknaden, handel och tillträde till näten.

g) Behovet av eventuella harmoniseringskrav som inte är kopplade till bestämmelserna i detta direktiv.

Rapporten får vid behov även innehålla rekommendationer.

2. Vartannat år skall den rapport som avses i punkt 1 även omfattas av en analys av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att uppfylla förpliktelseerna om allmännyttiga tjänster, och en bedömning av dessa åtgärders effektivitet och, i synnerhet, deras inverkan på konkurrensen på gasmarknaden. Rapporten får vid behov innehålla rekommendationer om vilka åtgärder som bör vidtas på nationell nivå för att uppnå en hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna eller för att förhindra en avskärmning av marknaden.

3. Kommissionen skall senast den 1 januari 2006 överlämna en detaljerad rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen när det gäller att skapa en inre marknad för gas. I rapporten skall särskilt redovisas

- förekomsten av icke-diskriminerande nättillträde,
- effektiviteten i tillsynen,
- utvecklingen av infrastruktur för sammanlänkning, villkoren för transitering och läget beträffande försörjningstryggheten i gemenskapen,
- i vilken utsträckning de fullständiga fördelarna av att marknaden öppnas tillfaller små företag och hushåll, särskilt när det gäller kvaliteten på de allmännyttiga tjänsterna,
- i vilken utsträckning marknaderna i praktiken är öppna för effektiv konkurrens,
- i vilken utsträckning kunderna verkligen byter leverantör och omförhandlar tariffer,
- prisutveckling, inbegripet leverantörspriser, i förhållande till i hur stor utsträckning marknaderna öppnas,
- huruvida tredje part har effektivt och icke-diskriminerande tillträde till gaslagring om det är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för att ge effektivt tillträde till systemet,
- de erfarenheter som vunnits vid tillämpningen av direktivet när det gäller det verkliga oberoendet för systemansvariga i vertikalt integrerade företag och huruvida andra åtgärder utöver funktionellt oberoende och separata redovisningar har utvecklats vilkas effekt är likvärdig med åtskillnad i rättsligt avseende.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag till Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att garantera hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag till Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att säkerställa fullständigt och faktiskt oberoende för de ansvariga för distributionssystemet före den 1 juli 2007.

Artikel 32

Upphävande

1. Direktiv 91/296/EEG skall upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar avtal som slutits i enlighet med artikel 3.1 i direktiv 91/296/EEG, vilka skall fortsätta att gälla och genomföras enligt nämnda direktiv.

2. Direktiv 98/30/EG skall upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar medlemsstaternas förpliktelser när det gäller tidsfrister för införlivande och tillämpning av nämnda direktiv. Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till det här direktivet och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga B.

Artikel 33

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 juli 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna får uppskjuta genomförandet av artikel 13.1 till den 1 juli 2007.

3. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 34

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 35

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i ...

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA A

Konsumentskyddsåtgärder

Om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG ⁽¹⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG ⁽²⁾, skall åtgärderna i artikel 3 tillförsäkra kunderna följande:

- a) Rätt till ett avtal med sin gastjänstleverantör, i vilket följande skall anges:
- Leverantörens namn och adress.
  - Tjänster som tillhandahålls, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga uppkopplingen.
  - Eventuella underhållstjänster som tillhandahålls.
  - På vilket sätt aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan erhållas.
  - Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp samt eventuell rätt till frånträde.
  - Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.
  - Hur det tvistlösningsförfarande som avses i led f inleds.
- Villkoren skall vara skäligen och kända på förhand. Information om dem bör under alla omständigheter ges innan avtalet ingås eller bekräftas. Om avtal ingås genom en mellanhand skall ovannämnda upplysningar också tillhandahållas innan avtalet ingås.
- b) Underrättelse i god tid om varje avsikt att ändra avtalsvillkoren och i samband med denna information underrättelse om att de har rätt att frånträda avtalet. Tjänstleverantörerna skall underrätta sina kunder direkt om varje avgiftshöjning, vid lämplig tidpunkt som inte infaller senare än en normal faktureringsperiod efter det att höjningen trätt i kraft. Medlemsstaterna skall se till att kunder har möjlighet att frånträda avtal om de inte godtar de nya villkor som gasleverantören meddelat.
- c) Klar och tydlig information om priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av gastjänster.
- d) Brett val av betalningssystem. Alla skillnader i villkor och bestämmelser skall motsvara leverantörens kostnader för de olika betalningssystemen. De allmänna villkoren skall vara skäligen, klara och begripliga. De skall meddelas på ett klart och lättbegripligt språk. Kunderna skall skyddas mot oskäligen och vilseledande försäljningsmetoder.
- e) Möjlighet att byta leverantör utan kostnad.
- f) Tillgång till klara och lättförståeligen, okomplicerade och billigen förfaranden för behandling av kundernas klagomål. Sådana förfaranden skall göra det möjligt att lösa tvister snabbt och rättvist. När det är befogat skall de innefatta ett system för ersättning och/eller återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i kommissionens rekommendation 98/257/EG ⁽³⁾.
- g) Information till kunder som är anslutna till gassystemet om deras rättigheter att, enligt tillämpligen nationellen lagstiftning, få tillgång till naturgas av en bestämd kvalitet till rimligen priser.

⁽¹⁾ EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

BILAGA B

Jämförelsetabell för gasdirektivet

Direktiv 98/30/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1 Räckvidd
Artikel 2	Artikel 2 Definitioner
Artikel 3	Artikel 3 Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd
Artikel 4	Artikel 4 Tillståndsförfarande
—	Artikel 5 Övervakning av försörjningstryggheten
Artikel 5	Artikel 6 Tekniska regler
Artikel 6	Artikel 7 Utseende av systemansvariga
Artikel 7	Artikel 8 Systemansvarigas uppgifter
—	Artikel 9 Åtskillnad av systemansvariga för överföring
Artikel 8	Artikel 10 Sekretess när det gäller systemansvariga för överföring
Artikel 9.1	Artikel 11 Utseende av systemansvariga för distributionssystemet
Artikel 10	Artikel 12 Uppgifter för systemansvariga för distributionssystemet
—	Artikel 13 Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet
Artikel 11	Artikel 14 Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet
—	Artikel 15 Kombinerat systemansvar
Artikel 12	Artikel 16 Rätt till tillgång till räkenskaper
Artikel 13	Artikel 17 Särredovisning
Artikel 14–16	Artikel 18 Tillträde för tredje part
—	Artikel 19 Tillträde till lagringsanläggningar
Artikel 23	Artikel 20 Tillträde till tidigare led i rörledningsnätet
Artikel 17	Artikel 21 Vägrat tillträde
—	Artikel 22 Ny infrastruktur
Artikel 18 och 19	Artikel 23 Öppnande av marknaderna och ömsesidighet
Artikel 20	Artikel 24 Direktledning
Artikel 21.2, 21.3 och 22	Artikel 25 Tillsynsmyndigheter
Artikel 24	Artikel 26 Skyddsåtgärder
Artikel 25	Artikel 27 Undantag när det gäller take-or pay-åtaganden
Artikel 26	Artikel 28 Framväxande och enskilda marknader
—	Artikel 29 Granskningsförfarande
—	Artikel 30 Kommitté
Artikel 27 och 28	Artikel 31 Rapportering
—	Artikel 32 Upphävande
Artikel 29	Artikel 33 Genomförande
Artikel 30	Artikel 34 Ikraftträdande
Artikel 31	Artikel 35 Adressater
	Bilaga A åtgärder för konsumentskydd

RÅDETS MOTIVERING

I. INLEDNING

1. Den 2 maj 2001 lade kommissionen fram ett förslag till direktiv om ändring av direktiven 96/92/EG och 98/30/EG ⁽¹⁾. Förslaget grundar sig på artiklarna 47.2, 55 och 95 i fördraget.
2. Ekonomiska och sociala kommittén ⁽²⁾ avgav sitt yttrande den 3 oktober 2001. Regionkommittén beslutade att inte yttra sig.
3. Europaparlamentet antog sitt yttrande ⁽³⁾ vid första behandlingen den 13 mars 2002 och godkände 157 förslag till ändringar, av vilka 90 gällde el och 67 gas. Mot bakgrund av yttrandet lade kommissionen fram ett ändrat förslag den 10 juni 2002 ⁽⁴⁾.
4. Den 3 februari 2003 antog rådet sin gemensamma ståndpunkt i överensstämmelse med artikel 251 i fördraget.

II. SYFTET MED FÖRSLAGET

5. Förslaget ingår tillsammans med förordningen om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel i ett paket, och innehåller kvantitativa bestämmelser om ett fullständigt öppnande av marknaderna för alla kunder senast den 1 januari 2005, kvalitativa bestämmelser om uppdelning beträffande företag för överföring och företag för distribution, tillträde för tredje part och tillträde till lagring av gas, tillsynsmyndigheter, skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster samt konsumentskydd.

III. ANALYS AV DEN GEMENSAMMA STÅNDPUNKTEN

6. Rådet ansåg att det var effektivare och mer konsekvent i förhållande till direktiven 96/92/EG och 98/30/EG att omarbete bestämmelserna i båda direktiven, vilket även parlamentet föreslagit.
7. De viktigaste delarna i den gemensamma ståndpunkten är följande:

- a) *Skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster samt skyddet för slutförbrukarna (artikel 3 och bilaga A; artikel 31.2 och 31.3)*

Rådet behöll som allmän princip skyddet för slutförbrukarna och garantin för en hög nivå på konsumentskyddet. Exempel på åtgärder som bidrar till höga standarder på konsumentskyddet och informationen återges i en bilaga (bilaga A), som är bindande för hushållskunder. Kraven om att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan tolkas nationellt men måste genomföras under insyn och på ett icke-diskriminerande sätt. Skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster skall även bli föremål för en detaljerad rapport från kommissionen.

- b) *Uppdelning av verksamheten för systemansvariga för överföringssystemet (artikel 9) och uppdelning av verksamheten för systemansvariga för distributionssystemet (artikel 13, 29 och 33.2)*

Systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem bör såväl i fråga om juridisk form som organisation och beslutsfattande vara oberoende av verksamhet som inte har med överföring respektive distribution att göra. Dessutom måste systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem uppfylla fyra kriterier för funktionellt oberoende (överensstämmelse, oberoende ledning osv.) En systemansvarigs funktionella oberoende i fråga om rättigheter till beslutsfattande får emellertid inte utgöra ett hinder för någon form av samordning mellan moderbolaget och dess dotterbolag.

Systemansvariga för distributionssystem med mindre än 100 000 kunder får undantas från dessa bestämmelser; kommissionen kommer även att se över denna tröskel i samband med arbetet med sina rapporter. Dessutom får en medlemsstat uppskjuta (artikel 33) genomförandet av uppdelningen i rättsligt hänseende när det gäller systemansvariga för distributionssystem tills marknaden öppnats fullt ut.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ EGT C 47 E, 27.2.2003, s. 367.

⁽⁴⁾ EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

I samband med det översynsförfarande som föreskrivs i artikel 29 får dessutom en medlemsstat på vissa villkor som har samband med hur den har genomfört tillträdet till näten av kommissionen begära att undantas från krav såsom uppdelningen i rättsligt hänseende när det gäller systemansvariga för distributionssystem. En sådan begäran kan leda till att kommissionen lägger fram förslag för parlamentet och rådet om ändring av de relevanta bestämmelserna i direktivet eller ombesörjer andra lämpliga åtgärder.

c) *Tillträde till lagring (artikel 19 och 31.3)*

I linje med kommissionens förslag får tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och stödtjänster organiseras på grundval av antingen förhandlat eller reglerat tillträde (med offentliggjorda tariffer), samtidigt som det påpekas (skäl 21 i ingressen) att tillträde till lagring/ lagring av gas i rörledning/stödtjänster kan tillgodoses genom marknadsbaserade instrument, om det finns tillräcklig konkurrens på marknaden.

Beträffande LNG-anläggningar garanteras nu genom texten ett minimum av tillträde, med offentliggjorda tariffer, till stödtjänster och tillfällig lagring uteslutande i samband med LNG-verksamhet. Samtidigt förtydligar texten under vilka omständigheter tillträde till lagring får begränsas och erinrar om lagringsanläggningarnas viktiga roll för att genomföra t.ex. försörjningstrygghet (skäl 20 i ingressen).

Kommissionen kommer att gå igenom tredje parts tillträde till lagring av gas i en utförlig rapport som skall lämnas in senast den 1 januari 2006.

d) *Öppnande av marknaden (artiklarna 23, 28.2, 28.3, 31.3) och genomförande (artikel 33)*

Rådet följde det öppnande i två steg som föreslagits av kommissionen: 2004 för alla icke hushållskonsumenter vilket fastställdes av Europeiska rådet i Barcelona och 2007 för samtliga konsumenter. Dessutom föreskrivs ett gradvis öppnande av marknaden för medlemsstater som fortfarande uppfyller villkoren för att betecknas som framväxande marknader (artikel 28).

Kommissionen skall senast den 1 januari 2006 lägga fram en detaljerad rapport som bland annat behandlar allmännyttiga tjänster och olika frågor som har samband med genomförandet och konsekvenserna av öppnandet av marknaden.

Direktivet skall genomföras senast den 1 juli 2004.

e) *Tillsynsmyndigheter (artikel 25)*

Slutsatserna från Barcelona, enligt vilka det faller på medlemsstaterna att fastställa de institutionella arrangemang som är lämpliga för att utföra tillsynsuppgifterna, bekräftas i den gemensamma ståndpunkten samtidigt som lydelsen av artikel 25.1 förtydligas genom att det anges att de oberoende tillsynsmyndigheterna "åtminstone skall svara för att se till att lika villkor råder på marknaden, att konkurrensen är effektiv och att marknaden fungerar effektivt genom att åtminstone övervaka" olika regler och villkor som anges i kommissionens förslag. De är också ansvariga för att i förväg godkänna åtminstone de metoder som utgör grunden för att beräkna eller fastställa villkoren för nätanslutning och nättillträde och för balanseringstjänster och de skall vara behöriga att efteråt kräva ändringar av dessa villkor.

I texten förtydligas också bestämmelserna (artikel 25.5 och 25.6) om de administrativa organens snabba behandling av klagomål.

f) *Ny infrastruktur (artikel 22)*

I samma anda som bestämmelsen i förslaget till förordning om gränsöverskridande elhandel införde rådet detaljerade bestämmelser (artikel 22) varigenom ny omfattande gasinfrastruktur eller betydande ändringar i den befintliga infrastrukturen helt eller delvis skulle undantas från artikel 18 om tillträde för tredje part, artikel 19 om tillträde till lagringsanläggningar och artikel 25.2 och 25.3 om godkännande i förväg av villkoren för tillträde. Detta undantag skulle äga rum på restriktiva villkor och omfattas av kommissionens kontroll.

g) *Särredovisning (artikel 17)*

Gasföretag måste föra separat bokföring när det gäller verksamhet för överföring, distribution, LNG och lagring samt annan gasverksamhet. Försörjningsverksamhet för berättigade och icke-berättigade kunder skall separeras i dessa företags bokföring till dess marknaden helt har öppnats.

h) *Undantag (artikel 28.5 och 28.8)*

Med hänvisning till de undantag som redan beviljats enligt direktiv 98/30/EG (t.ex. för "framväxande och isolerade marknader" och "take-or-pay-åtaganden") införs det i den gemensamma ståndpunkten en möjlighet till tidsbegränsade undantag för distributionsinfrastrukturen i vissa geografiska områden.

Kommissionen uppmanas att inom ramen för sin rapporteringsverksamhet regelbundet se över alla undantag som beviljas enligt detta direktiv.

IV. ÄNDRINGAR SOM GODTAS

8. Rådet godtog helt eller i princip följande ändringar, varav en del är ändringar i sak. Trots att Europaparlamentet antog några av dessa ändringar med avseende på förslaget till eldirektiv ansåg rådet att de även är relevanta för förslaget till gasdirektiv.

Rubrik:

Ändring 91: Uppdelning av förslaget till direktiv i två separata rättsakter

Skäl i ingressen:

Ändring 2: Hänvisning till stadgan om de grundläggande rättigheterna (skäl 32)

Ändring 92: Konsekvens av uppdelningen av förslaget

Ändring 93 och 98: Uppräkning av hinder för att energimarknaden skall fungera (skäl 2 och 5)

Ändring 97: Betonar kraven från Europeiska rådet och Europaparlamentet om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden (skäl 3)

Ändring 7: Betonar att tillträdet till näten är av icke-diskriminerande karaktär (skäl 7)

Ändring 22: Konsekvens av ändring 1 (skäl 29)

Ändring 94: Betonar att fritt val av leverantörer bara är möjligt på en fullständigt öppen marknad (skäl 4)

Ändringarna 95 och 96: Vikten av tillträde till nät i tredje land (skäl 5)

Ändring 99: Oberoende för de systemansvariga (skäl 8)

Ändring 100: Undantag från administrativa bördor för små distributionsföretag (skäl 11)

Ändring 101: Medlemsstaterna behöver vidta ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till näten skall bli öppna och icke-diskriminerande (skäl 21)

Ändringarna 103 och 104: Tillsynsmyndigheternas betydelse och uppgifter (skäl 13 och 15)

Ändring 105: De ekonomiska fördelarna med den inre marknaden bör bidra till att indirekt skapa sysselsättning till följd av företagens effektivitetsökning (skäl 16)

Ändringarna 106 och 107: Successivt öppnande av marknaden (skäl 17 och 18)

Ändring 109: Betonar behovet av att övervaka balansen mellan tillgång och efterfrågan för att möjliggöra lämpliga åtgärder (skäl 22)

Ändring 108: Bestämmelserna om tillträde till lagring behöver förtydligas (skäl 19)

Ändringarna 110 och 117: Tillträde till nätet för biogas och gas från biomassa (skäl 23)

Ändring 111: Vikten av långsiktiga take-or-pay-avtal (skäl 24)

Ändring 112: Information om kundernas rätt till gasförsörjning (skäl 25)

Artiklar:

- Ändring 116: Konsekvens av ändring 1 (artikel 1 i båda direktiven)
- Ändring 118: Utvidgning av tillämpningsområdet till biogas och gas av biomassa (artikel 1)
- Ändring 34: Definition av berättigad kund (artikel 2.28)
- Ändringarna 119 och 120: Definition av lagrings- och LNG-anläggningar (artikel 2.9–2.11)
- Ändring 123: Definition av säkerhet (artikel 2.32)
- Ändring 125: Tillägg av målet att uppnå en hållbar gasmarknad (artikel 3.1); utvidgning av skyldigheterna avseende allmännyttiga tjänster (artikel 3.2)
- Ändring 42 (delvis): Åtgärder för att skydda utsatta kunder (artikel 3.3)
- Ändring 126: Möjlighet för berättigade kunder att byta till en ny leverantör (artikel 3.3)
- Ändringarna 127 och 128: Underrättelse om eventuella konkurrens effekter av åtgärderna för att tillhandahålla samhällsnyttiga tjänster och rapportering från kommissionen (artiklarna 3.6 och 3.1.2)
- Ändringarna 130 (delvis) och 132: Övervakningen av försörjningstryggheten skall också omfatta kvaliteten och underhållet av näten (artikel 5) och rapportering från kommissionen (artikel 3.1.1)
- Ändring 61: Oberoende för systemansvariga inom vertikalt integrerade elföretag (artikel 9)
- Ändring 137 (delvis): Fastställer beslutsrätten för de systemansvariga för överföringssystemet (artiklarna 9.2 c, 13.2 c och 15 c)
- Ändring 162: Medlemsstaterna får kräva att systemansvariga för överföringssystemet skall uppfylla miniminormerna för systemet (artikel 8.3)
- Ändringarna 59 och 135 (delvis): Kriterier för reglerna för balansering av överföringssystemen (artikel 8.2)
- Ändring 66: Anger rätten till tillgång till bokföring (artikel 16.1)
- Ändringarna 149 och 184: Anger tillsynsmyndigheternas uppgifter (artikel 25.1–25.3)
- Ändringarna 150 och 151: Befogenhet för tillsynsmyndigheterna att ålägga de systemansvariga att ändra bestämmelser och villkor (artikel 25.4); effektiv handläggning av klagomål (artikel 25.5–25.6)
- Ändringarna 85, 86 och 153: Krav på rapportering från kommissionen (artikel 31.1)
- Ändringarna 129, 158, 159 och 160 (i sak): Kunderna skall få information (bilaga A)

V. ÄNDRINGAR SOM INTE INFÖRLIVATS

9. Rådet ansåg att ändringarna 98, 108, 121, 122, 124, 131, 133, 138, 139, 142, 183, 161 och 175, 145, 146, 148, 152 och 155 antingen inte överensstämmer med förslaget till gasdirektiv, är för restriktiva, inte faller inom direktivets tillämpningsområde eller redan omfattas av de befintliga bestämmelserna, och beslutade därför att inte införliva dem i sin gemensamma ståndpunkt. Kommissionen avisade ändringarna 91 (och ändringar i konsekvens av denna), 95, 96, 121, 122, 133, 138, 139, 142, 146, 148, 152, 155, 161, 175, 183.
-